ЫН ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 214 (8121) | 1956 оной сентябриин 11, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Хүдөөгэй агитаторнуудай хүндэтэ зорилго

Таряа хуряалгын шиидхэхы ...рнууд ерээ. Республикымнай колхозууд болон МТС-үүд энэ хүдэлмэриие ойрын ...рнүүдтэ дүүргэхэ зорилго табяад, шанга оролдолго гаргажа байна. Энэ зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ манай хүдөөгэй агитаторнуудай, колхоз, МТС болон совхозуудай парторганизацинуудай агитколлективүүд тон ехэ үүргэтэй. Энээн тушаа нэгэ жэшээ харуулая.

Хоринин аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци хори гаран агитаторнуудтай. Тэдэнэй олонхинь коммунистнууд, комсомолецууд юм. Агитаторнууд булта поли дээрэ гаранхай. Тиин тэдэнэр амяаргаа хуряалга үргэнөөр хэрэглэжэ, ажалай үндэр бүтээсэ гаргалаха хэрэгтэ колхозингууд болон механизаторнуудые элирүүлдэг, бодото жэшээ харуулжа ябадаг байна. Агитаторнуудай иимэ аша ехэтэй хүдэлмэри ябуулдаг дээрэһээнь энэ колхоз Хоринин МТС-эй харьяалалай колхозуудай дунда амяаргаар хуряаха түрүү аргые үргэнөөр хэрэглэжэ, таряа хуряалгаар түрүүлжэ ябана.

Агитаторнуудай үүсхэлээр энэ колхозой полевой стан сэбэр, культурна түхэлтэй болгогдонхой. Тэрэнэй досоо, гадуур янгууршье плакадууд, уряа лозунгнууд хадаатай байдаг, газетэ, журналнууд хододоо хэблэгдэжэ байдаг. Таряа хуряалгада ябагшад һонирхолтой номуудые уншадаг юм. Радио шагнахаһаа гадна, шатар даамаар, хуур жимбүүрээр наадажа, полевой стан дээрэ ябагшад сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэдэг байна. Ханын газетэ, «дайшалхы шүүмжэлһэн», «молни» үргэлжэ гаргагдажа, тэндэ ажалай түрүүшүүлэй һайн дүй дүршэл һонирхолтойгоор бэшэгдэдэг, хосорогшэд шангаар шүүмжэлэгдэдэг, мүрысөөнэй дүнгүүд бүри гаргагдажа үргэлжэ тунхаглагдадаг.

Зүгөөр иимэ агитколлективүүд республика доторнай олон үсөөн. Зарим агитколлективүүд ойлгууламжын хүдэлмэриие ажахын зорилгонуудтай холбоогүйгөөр ябуулна. Яруунын, Мухаршэбэрэй, Зэдын, Ториин, Хэжэнгын, Хоринин, Түнхэнэй аймагуудта политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана, тэдэнэй эсэстэ тэндэ таряа хуряалга, гүрэндэ тушаалга ехэээр һааруулагдажа байна.

Таряа хуряалгын, тушаалгын хүдэлмэринүүдэй шиидхэгдэжэ байһан газарта—полевой станнуудта, таряанажалай болон тракторна бригадануудта, тогууд дээгүүр, транспортна бригадануудта, бэлэдхэлэй пунктнуудта удха түгэлдэр, олондо ойлгосотой хөөрэлдөө, уншалгануудые таһалдалгүй үнгэргэжэ байха гээшэ агитаторнуудай мүнөө үеын шухала зорилго мүн. Партийна, комсомольско болон профсоюзна эдэбхитэдэй эрхим хүсэн имагтал эндэ элсүүлэгдэжэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар, аша ехэтэйгээр ябуулагдаа һаань, ажал хүдэлмэриин амжалтатайгаар дүүргэгдэхэнь найдамтай.

Тиимэһээ хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэришэдые социалистическэ мүрысөөндэ хабаадуулха, хэһэн ажалайнь дүнгүүдые сасуулан гаргаад, соносхожо байха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүхы колхозингууд болон механизаторнуудай шадабари болгон дэлгэрүүлхэ, поли дээрэ хүдэлжэ байһан ажалшадай гэр байрын, эдеэ хоолой болон культурна эрилтые дүүрэн хангаха—иимэ шухала зорилгонуудые хүдөө нютагуудай парторганизацинууд, тэдэнэй агитаторнууд нэн түрүүн, энэ гэһээр шиидхэхэ уялгатай.

Агитаторнууд хадаа дутуу дундануудай хажуугаар гарахагүй, хуряалга дээрэ машина зэбсэг муугаар ашаглаха, орооһо таряа гээхэ ябадалтай эбсэхэ ёһогүй. Харин ажахынгаа барагдашагүй арга боломжонуудые элирүүлэн гаргажа, тэдэниие бүримүһэн хэрэглэхэ тушаа бодото хэмжээ абаха, хөөрэлдөөшье үнгэргэхэдөө тэрэнээ колхоз, МТС болон совхозуудай энэ үеын шухала зорилгонуудтай — таряа хуряалга, тушаалгатай нягта холбоотойгоор ябуулха ёһотой.

Политическэ агитациие эрид һайжаруулхын тулада агитколлективүүдые бэхижүүлхэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлые, хүдөөгэй интеллигенциие политическэ хүдэлмэридэ хабаадуулха шухала. Арад зониие хүмүүжүүлхэ талаар хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөө һайн жэшээ харуулха, партиин үнэн үгые ажалшан бүхэндэ ойлгосотойгоор хүргэжэ шадахаар агитаторнуудые һургаха зэргэтэй.

Нүхэд, хүдөө нютагуудай коммунистнууд, комсомолецууд, агитаторнууд! Таряа хуряалга, тушаалгын шиидхэхы үдэрнүүдэй ерээд байхада эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, шадамараар ябуулжа, эдэ шухала хүдэлмэринүүдые болзор соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэе!

Революциин ветерануудта орденууд барюулагдаба

...ИНГРАД, сентябриин 8. ...С). Гурбан революциин боло... Ленинград городто ородой түрүүн революцида хабаадаһан хүнүүд байдаг. 1905—1907 онуудай революциин 50 жэлэй ойтой ...ндуулан, революционно хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө революцида эдэбхитэй хабаадагшад, тэрэ тоодо бүхы Ленинградайхид СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй указай орденуудаар шагнагдаба. Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар Ленгорсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Смирнов тэдэнэртэ правительствын үндэр шангуудые барюулба. В. И. Ленинтэй оло дахин уулзаһан ба тэрэнэй даалгабариие дүүргэһэн Максим Георгиевич Булочников Ажалай Улаан Тугай орден хамагһаа түрүүлэн абаба. Тэрэшэлэн гурбан революцида хабаадалсаһан, Кировскэ заводой металл отолдог станогой наладчик, энэ предприятида 60 жэлдэ хүдэлмэрилһэн Михаил Павлович Решетов, 1905 оной январиин 9-нэй шуһата событинуудта хабаадалсаһан, мүнөө «Трубосталь» заводой обер-мастер Петр Кириллович Слемнев, анхан улаангвардеец байһан, мүнөө С. М. Кировэй нэрэмжэтэ модоной-техническэ академиин доцент, 1907 онһоо хойшо партиин гэшүүн Эрнст Петрович Креслин болон бусад Ажалай Улаан Тугай орденуудые абаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй Центральна Комитедэй, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведэй тогтоол

Бага түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһые нэмээхэ тухай

Ажалшадай ажана байдалые саашадань улам һайжаруулха зорилгоор СССР Союзай Министрнүүдэй Совет, КПСС-эй Центральна Комитет, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет иигэжэ **тогтообо:**

1. Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһые юрэнхы дээрэнь бүри тааруу болгохо хэмжээ-ябуулгануудай бэелүүлэгдэхэ хүрэтэр, бага түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһые 1957 оной январиин 1-һээ хойшо нэмээжэ, иимээр тогтоохо:

А) промышленна предприятинуудта, барилгануудта, транспортын ба хэлхеэ холбооной предприятинуудта ажалладаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһые—һара соо 300—350 түхэригһөө доошо бэшэ хэмжээтэй байхаар;

Б) бусад хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, городууд ба хүдэлмэриишэнэй посёлогуудтахи промышленна предприятинуудай, барилгануудай, транспортын ба хэлхеэ холбооной предприятинуудай туһалагша хүдэлмэрилэгшэд ба харуул харадаг хүнүүдэй салин хүлһые—һара соо 300 түхэригһөө доошо бэшэ хэмжээтэй, хүдөө нютагуудта—270 түхэригһөө доошо бэшэ байхаар тогтоохо.

Дурсагдаһан хэмжээнһээ доошо тарифай түлөөһэ гү, али салин хүлһэ абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшад иимэ нэмэлтэдэ хүртэхэ байна.

2. Ажалайнгаа нормые дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө хүдэлмэришэд болон албахаагшадта үгтэхэ түлөөһэн, шангууд, сагһаа гадуур хүдэлмэрилһэнэй түлөө, һайндэрэй үедэ ба һүниин сагта хүдэлмэрилһэнэй түлөө үгтэхэ түлөөһэн, олон жэлдэ ажаллаһанай түлөө нэмэлтэ ба шагнал, мүн Холын Хойто районуудта, тэрээнтэй адли гэжэ тоологдоһон нютагуудта, уһагүй ба үндэр хада газарнуудта хүдэлмэрилһэнэй түлөө нэмэлтэ түлөөһэн энэ Тогтоолой нэгэдэхи пункт соо заагдаһан салин хүлһэнэй хэмжээнһээ гадуур түлэгдэхэ.

Эдэ түлөөһэнүүд предприятинуудта, организацинуудта ба эмхи зургаануудта хэрэглэгдэжэ байһан тарифна түлөөһые, салин хүлһые үндэһэ болгон тодорхойлогдохо.

3. Энэ Тогтоолой нэгэдэхи пунктын «А» подпункт соо заагдаһан ёһоор, тус тус һалбаринуудта хамаадаха салин хүлһэнэй доодо хэмжээе Ажалай ба салин хүлһэнэй асуудалаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедтэй, ВЦСПС-тэй зүбшэжэ, һарын болзор соо тодорхойлхыень СССР-эй министрнүүдтэ, зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, союзна республиканuудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаха.

4. Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай хүсэд һара соо хүдэлмэрилөөгүй байһан ушарнуудта, салин хүлһэнэйнь хэмжээе тэрэ һара соо хүдэлмэрилһэн сагтай зохилдуулан тодорхойлхо гэжэ тогтоохо.

5. Предприятинуудта, барилгануудта, организацинууд болон эмхи зургаануудта һурагшаар хүдэлмэрилэгшэдэй ажалайнь түлөөһые, хүсэндөө байгаа гуримтай зохилдуулан түлэхэ.

Шэнэ мэргэжэл олохын тула һуража байһан хүдэлмэришэд, албахаагшадай ажалай түлөөһые энэ Тогтоолой нэгэдэхи пункттай зохилдуулан түлэхэ.

6. Һара соо 370 түхэриг хүрэтэр салин хүлһэ гү, али стипендитэй хүдэлмэришэдһөө, албахаагшадһаа, һурагшадһаа олзын налог, СССР-эй гэрлээгүй, ганса бэе ба бага бүлэгэй гражданинуудһаа абтадаг налогые 1957 оной январиин нэгэнһээ болюулха шухала гэжэ тоолохо.

Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай налог түлэхэгүй салин хүлһэнэйнь доодо хэмжээе дээшэнь болгохо тухай Указай проектые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй баталамжада табиха.

7. Бага түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһэ нэмээхэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхын тула 8 миллиард түхэриг мүнгэ 1957 оной арадай ажахын түсэб дотор, Гүрэнэй бюджет дотор хараалха, энэмнай дурсагдаһан бүлэг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай дунда жэшээнэй салин хүлһые 33 тухай процентээр нэмээхэ арга олгохо байна.

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ — **КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ** — **ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ЦЕНТРАЛЬНА СОВЕТ.**

1956 оной сентябриин 8.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай налог түлэхэгүй салин хүлһэнэйнь доодо хэмжээе дээшэнь болгохо тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **тогтоохонь:**

1. Һара соо 370 түхэриг хүрэтэр салинтай хүдэлмэришэд болон албахаагшадһаа олзын налог ба СССР-эй гэрлээгүй, ганса бэе ба бага бүлэтэй гражданинуудһаа абтадаг налогые болюулха.

Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһэнэй, һурагшадай стипендиин налог түлэхэгүй доодо хэмжээнэй 260 түхэриг байһанайнь орондо 370 түхэриг болгон тогтоохо.

2. Энэ Указай 1-дэхи статьятай зохилдуулан, «Хүн зонһоо абтаха олзын налог тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1943 оной апрелиин 30-най Указда иимэ хубилалтануудые оруулха:

Указай 2-дохи статьягай «А» пунктые иимээр найруулан бэшэхэ:

«А) һара соо 370 түхэригһөө дээшэ бэшэ салин хүлһэ абадаг хүдэлмэришэд ба албахаагшад»;

Указай 2-дохи статьягай «З» пунктые иимээр найруулан бэшэхэ:

«З) һара соо 370 түхэригһөө дээшэ бэшэ стипенди абадаг һурагшад—тэрэ стипендиингээ талаар»;

Указай 13-дахи статьягай «А» пунктые иимээр найруулан бэшэхэ:

«А) һара соо 370 түхэригһөө дээшэ стипенди абадаг һурагшад, аспирантнууд—абадаг стипендиингээ зэргээр».

3. Энэ Указые 1957 оной январиин 1-һээ хүсэндэнь оруулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1956 оной сентябриин 8.

Ажалшадай байдал һайжаруулхын түлөө оролдолго

Улан-Удын «Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин оёдолой хоёрдохи цех. Эндэ түрүүшын халаанай оёдолой мастернууд, хүдэлмэришэд болон албахаагшад олоороо сугларанхай радиогоор дамжуулагдаһан һүүлэй мэдээсэл шагнажа байба. Тэдэнэй дунда байһан нэгэ үбгэжөөл «Үсэгэлдэр радиогоор бага салин абадаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадай салин хүлһые нэмээхэ тухай тогтоол дамжуулагдаа һэн» гээд хэлэхэдэнь, тэндэ байһан хүн зон гэнтэ шэмээтэй шууяатай боложо, хэнэй хэды шэнээн салин хүлһэ нэмэжэ абаха болоһон тухай хөөрэлдэжэ ороно.

—Зай, Мамонт Иванович, танай салин хүлһэн хэды шэнээн нэмэхэнь гээшэб,—гээд тэндэ байһан хүдэлмэришэдэй нэгэн асуугаад, үшөө бага салин абадаг ажалшадай налог түлэхэгүй болоһон тухай хэлэнэ.

—Би мүнөө далаад түхэриг нэмэри абаха болоод байнаб,—гэжэ тэрэ хүхюутэйгээр хэлээд, түрэл парти, правительстводаа халуун зүрхэнэй баяр хүргэнэ.

—Зүб даа, манай парти, правительство КПСС-эй XX съездын шиидхэбэриие бэелүүлэн ажалшадай ажабайдалые һайжаруулха талаар ехэхэн юумэ хэнэ гээшэ,—гэжэ артелиин партийна организациин секретарь нүхэр Меранкульева хэлээд, салин хүлһэ багаар абадаг хүдэлмэришэдэй мүнтэнэйнь нэмэхэ тухай тобшохоноор хөөрэжэ, ойлгуулжа үгэнэ.

Тус артелиин оёдолой хоёрдохи цех сэбэрлэгшэд И. Григорьева, Е. Серебрякова, харуулшан М. Дерюгин болон бусадай салин хүлһэниинь 40—70 түхэригөөр нэмэхэ болобо.

Уһанзамшад шэнэ тогтоолые ехээр һайшаана

Бага түлөөһэ абадаг хүнүүдэй салин хүлһые дээшэлүүлхэ тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй ЦК-гэй, ВЦСПС-эй гаргаһан тогтоолой радиогоор дамжуулагдахада Байкало-Селенгын пароходствын техническэ участогайхид ехээр һонирхон шагнаа.

Техническэ участогай хүдэлмэришэн Евдокия Митрофановна Колодина парти, правительствын тогтоолые һайшаан дэмжэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлнэ:

— Советскэ хүнүүдэй ажана байдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ парти, правительствомнай саг үргэлжын анхарал хандуулна. Партиин XX съездээр баталан абтаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хэдэ хэдэн тогтоолнуудые гаргаа. Субботын үдэрнүүдтэ хүдэлмэришэд болон албахаагшадай хүдэлмэриин сагые хороохо, хуулиин наһа гүйсөөгүй залуушуулай хүдэлмэриин сагые хоёр часаар хороохо, бага пенси абадаг хүнүүдэй пенсиие дээшэлүүлхэ гэхэ мэтэ тогтоолнуудые гаргаһан байна. Эдэ бүгэдэ тогтоолнууд советскэ хүнүүдэй ажабайдалые һайжаруулхын түлөө парти, правительствын хэр зэргээр анхарал оролдолго гаргажа байһыень харуулна.

Би урдань уборщицаар ажаллахадаа 260 түхэриг абадаг байгааб. Шэнэ тогтоолой ёһоор минии салин хүлһэн нилээд ехэ болохонь.

Техническэ участогай коллектив парти, правительствын гаргаһан шэнэ тогтоолдо харюу болгон, ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. Балданов.

Индонезиин Президент Сукарно СССР соогуур аяншалжа байна

Мүнөө үглөөгүүр Индонезиин Республикын Президент Сукарно болон тэрээнтэй хамта ябагшад Бакуһаа Сухуми орохоор мордобо. Үндэр дээдэ айлшадые Азербайджанска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Мирза Ибрагимов, Азербайджанска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ С. Г. Рагимов, Азербайджанай КП-гэй ЦК-гэй секретарь М. А. Искендеров, СССР-эй Верховно Соведэй ба Азербайджанска ССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, министрнүүд, журналистнууд үдэшөө. Хани харилсаата Индонезиһээ ерэһэн айлшадые үдэшэхэеэ Бакугай ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд аэродром дээрэ сугларба. Азербайджанска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Мирза Ибрагимов индонезийскэ гүрэниие толгойлогшодо болон тэрээнтэй хамта ябагшадта хандажа, эрхэ сүлөөдэ дуратай индонезийскэ арадай саашадаа жаргалтай һайн байхыень хүсэбэ. Удаань Президент Сукарно микрофоной урда иимэ үгэ хэлэбэ:—Нам тушаа, мүн бүхы индонезийскэ делегаци тушаа таанадай һайнаар хэлэһэнэйтнай, таанадай һайн юумэ хэһэнэйтнай түлөө түбхын түрүүн баясхалан хүргэхые хүсэнэб. Танай үгэнүүд, танай бүхы хэрэгүүд индонезийскэ арадта таанадай, танай арадай дуратай байһаниие харуулаа. Индонезийскэ арад тэрэшэлэн танай арадта дуратай, ахадүү ёһоной мэдэрэлтэй байна. Энэ хадаа манай бата бэхи хани барисаанай найдамтай үндэһэ һуури мүн. Манай арадуудай хоорондохи хани барисаан мандаха болтогой!

Президент Сукарно самолёдто һуужа, тэрэнь Сухуми тээшэ ниидэбэ. Индонезиин республикын, Советскэ Союзай ба Грузинска ССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн сухумска аэродром дээрэ Индонезиһээ ерэһэн айлшадые Грузинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Гадаадын хэрэгүүдэй министр М. И. Кучава, Абхазска АССР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшэ С. Я. Аршба, партиин Абхазска обкомой нэгэдэхи секретарь О. Д. Гоциридзе, Абхазска АССР-эй министрнүүд, ажалшадай олон түлөөлэгшэд угтажа, Президент Сукарные халуунаар амаршалба. Һургуулиинхид тэрээндэ баглаа сэсэгүүдые барюулаа. Нүхэр М. И. Кучава президентдэ хандажа, амаршалгын үгэ хэлэбэ. Президент Сукарнын хэлэһэн үгые сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Президент Сукарно болон тэрээнтэй хамта ябагшад «Михаил Кутузов» гэжэ крейсер дээрэ гараба. Нютагай сагаар 12 час 20 минутада крейсер хоёр эскадрённо миноносецуудаар үдэшэгдэн, Сочи тээшэ ошобо.

Сентябриин 7. (ТАСС).

* * *

Сентябриин 7-до Индонезиин Республикын президент болон тэрээнтэй хамта ябагшад «Михаил Кутузов» крейсертэ һуужа, Сухумиһаа Сочи ороо гэжэ мэдээсэгдэһэн байгаа. Индонезиһээ ерэһэн айлшадые крейсерэй морягууд тон хүндэтэйгөөр угтаба. Фок-мачтда Индонезиин Республикын президентын тут мандуулагдаһан байна. Хүндэтэ айлшаниие вице-адмирал С. Е. Чурсин, кораблиин командир, хоёрдохи рангын капитан Г. Е. Голота гэгшэд угтаа. Президент Сукарно кораблиин личнэ составай зэргэнүүдэй хажуугаар ябажа, матросууд болон офицернүүдтэй мэндэшэлэлсэбэ. Вице-адмирал С. Е. Чурсин айлшадта хандажа, үгэ хэлэбэ. Президент харюугай үгэ хэлэжэ, морягуудые амаршалха зуураа, бүхы Индонезиин арадһаа тэдэнэртэ амар мэндые хүргэбэ. Президент Сукарнын хүндэлэлдэ корабль дээрэ завтрак боложо, эндэ президент үгэ хэлэбэ. Замда ябаха зуураа, советскэ морягууд айлшадтай хани ёһоор хөөрэлдэһэн, уранһайханай самодеятельностьда хабаадагшад концерт харуулһан байна. Вице-адмирал Чурсин кораблиин матросууд ба офицернүүдэй нэрэһээ Индонезиин президентдэ бэлэг — нэрэ һиилэгдэһэн кортик барюулба. Тэрэниие абаха зуураа, Сукарно иигэжэ хэлээ:

—Би энэ бэлэгые тон ехэ баяртайгаар абанаб. Би тэрэниие Индонезиин ба Советскэ Союзай арадуудай хани барисаанай тэмдэг мүн гэжэ һанажа ябахаб.

Удангүй «Михаил Кутузов» крейсер Сочиин рейддэ ерэбэ. Президент Сукарнын хүндэлэлдэ үхэр буугаар 21 дахин буудагдажа нацануудай салют мэндэ хүргэгдэбэ. Далайн порт дээрэ Индонезиин Президент Сукарные ажалшадай депутадуудай сочинско горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. С. Васильев, партиин горкомой секретарь С. Плетнев, хизаарай ба городской Соведүүдэй депутадууд, олониитын түлөөлэгшэд угтаба. Айлшад далайн вокзалай нээмэл галлерей дээрэ гараба. Вокзалай дэргэдэхи уужам талмай дээрэ городой олон мянган һуурин зон, амарагшад сугларанхай. Ажалшадай депутадуудай сочинско горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. С. Васильев президентдэ хандажа, амаршалгын үгэ хэлэбэ. Президентые болон тэрээнтэй хамта ябагшадые курортын поликлиникын главна врач Т. Я. Савочкина амаршалба. Удаань Президент Сукарно микрофоной ойро ерэжэ, үгэ хэлээд, тэрэнээ иигэжэ дүүргэбэ: «Мердека!» Энэ хадаа «Эрхэ сүлөө» гэһэн үгэ юм».

Эндэ сугларагшад «Мердека» гэжэ дабтан хэлэнэ. «Ура!», «Советскэ Союзай ба Индонезиин арадуудай хани барисаан мандаха болтогой!» гэһэн үгэнүүд соностоно.

Сентябриин 8-най үдэр Индонезиин Президент Сукарно болон тэрээнтэй хамта ябагшад Сочитай танилсаа. Айлшад автомашинада һуужа, үглөөгүүрһээ хойшо город соогуур ябаба, гоё һайхан архитектуратай олон тоото санаторинуудые хараба. Үглөөнэй 10 часта Мацестын центральна байшанда тэдэнэй ерэхэдэ, курортдо амарагшад ба эндэхи хүдэлмэрилэгшэд халуунаар амаршалаа. Президент эмнэлгын ба процедурна кабинедүүдые хараһан байна. «Чайка» гэжэ санаторидо амаржа байһан судна бүтээгшэд айлшадые нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Президент Сукарно балкон дээрэһээ Хара далайн сэнхир хүхэ нюрган дээгүүр шэртэн, гоё һайхан эрьенүүдые хараба. Айлшад энэ санаториин унталгын корпусто, столово болон бусадта орожо хараад, һүүдэртэй һэрюухэн парк соогуур ябажа, нүүрһэшэдэй амардаг Орджоникидзын нэрэмжэтэ санатори ошобо. Тиин тэдэнэр эндэхи дүүжэн харгын таатай зохид, бишыхан вагон соо һуужа, далайн эрьедэ бууба. Советскэ нүүрһэшэд айлшадые халуунаар угтаа. Карагандаһаа ерээд санаторидо амаржа байһан хүндэтэ шахтёр П. И. Михайлов Президент Сукарнодо баглаа сэсэг барюулжа, Индонезиин хүдэлмэришэдтэ хани ёһоной халуун амаршалга хүргэхыень гүйбэ. (ТАСС).

Таряа хуряалга, сэбэрлэлгэ, хатаалга, гүрэндэ тушаалгые түхэреэн сүүдхэ соо эмхидхэе. Тэжээл бэлэдхэлые үргэлжэлүүлэе!

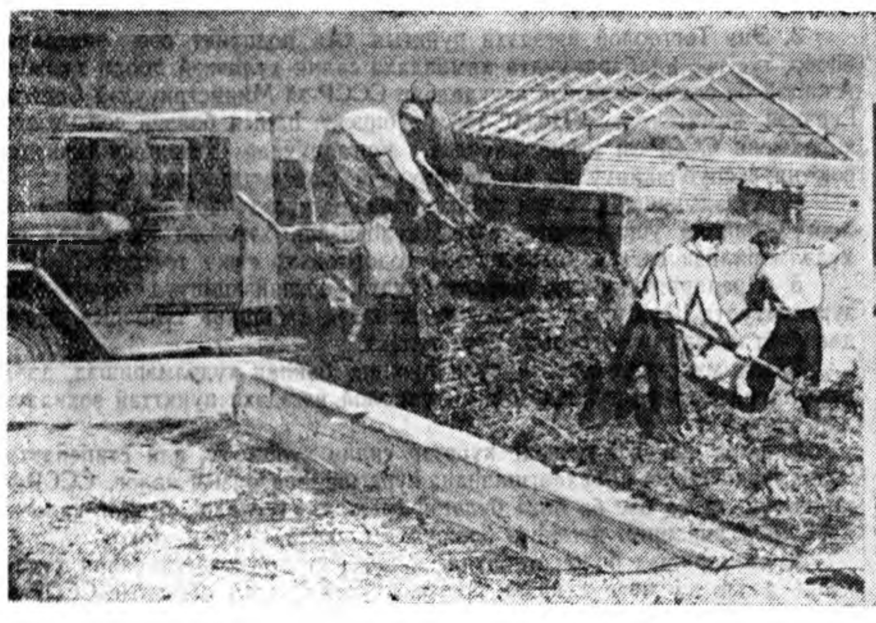

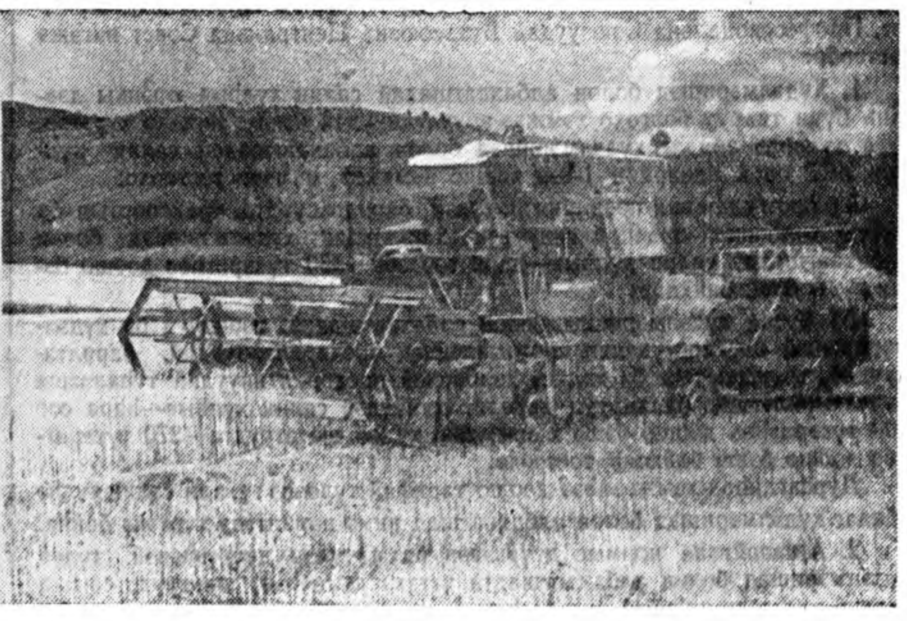

Хоринн аймагай «Победа» колхоз хээрын элдэб ногоогоор, кукурузаар силос эмхитэйгээр дарана. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) таряанажалай 1-дэхи бригадада кукурузаар силос даража байна. Торшин аймагай Бургалтайн МТС-эй комбайнер П. Б. Еланов сезон соогоо 350 гектар-талмай дээрэһээ таряа хуряаха уялга абаад, тэрэнээ нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ байна. Нүхэр Еланов үдэр бүри 12—15 гектар таряа хуряана. Хоёрдохи зураг дээрэ нүхэр Елановай агрегат поли дээрэ.

З. Веснинагай фото.

Таряа хуряалга юундэ удааруулагданаб

Энэ жэлэйнгээ таряа хуряалгые аймагай колхозууд бэлэдхэл муутайгаар угтаба. Хонхолойн МТС-эй харьяата колхозууд 2000 гаран гектар таряа амяарлан хуряаха түсэбтэй юм. Энэ аргын үлүү һайниие МТС-эй болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мэдэжэ байбашье, бодото дээрээ юушье хэнэгүй.

Жэшээ болгон, «Искра» колхозые абаад үзэе. Эндэ августын 20-доор лафетнэ жаткаар таряа хадажа эхилһэн нэрэтэй аад, түрүүшээр жаткануудынь хэдэн үдэр ябаагүй. Энэ колхоз мүнөөшье болотор амяарлан хуряалга дээрэ бүхы хүсэеэ элсүүлнэгүй.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Я. Таюрскиһаа амяарлан хуряалга танай колхоздо юундэ хэгдэнэгүйб гэжэ асуухада, иигэжэ харюусана:

— Харана бээзт, юушье боложо үгэнэгүй. Нэгэдэхеэр, МТС-эйхидэй хүдэлжэ ядаһаар байтар хэдэн үдэр үнгэрөө. Хоёрдохёор, жаткаяа туршажа үзэхэдэмнай гээлтэ хоролто ехэтэй байба, залаануудые олоор таһална. Жаткын машинистнууд 5 үдэр соо миин 5 гектар хадаа.

Түрүүшын хэдэн үдэр үнгэрөөд байхада, амяарлан хуряалга хэхээшье болёод, комбайнаар сэхэ хадаха гэһэн захиралта нүхэр Таюрский үгөө. Подникольск гэжэ газарта 50-яад гектар намарай хара таряае «С-4», «С-6» комбайнууд хадаһан байна. Эндэ ажал хүдэлмэринь муугаар эмхидхэгдэнэ, комбайнууд нэгэ тойроод лэ зогсоно.

— Комбайнаар сэхэ хадажа эхилһээр 2 үдэр болообди. Теэд шал нойтон таряан абтана. Амяарлан хуряалга хэгдэнэгүй. Нэгэ виндроуэр хүдэлжэ байһанаа кукуруза хуряалга дээрэ абаашагдаа. Ажалнай эмхигүйгөөр ябана, 3 комбайнда оройдоо 2 таряа зөөгшэдые табиһаниинь, тэдэнэр зөөжэ үрдинэгүй. Тиимэһээ комбайнмнай нэгэ тойроод лэ хахад часаар хүлеэхэ баатай болоно.

Тус колхоздо таряа хуряалгын иимэ муугаар ябажа байхада, МТС-эй директор нүхэр Деньгин, колхозой түрүүлэгшэ Таюрский гэгшэд поли дээгүүрээ ябабашье, хэмжээ абанагүй.

Тэрэшэлэн тус МТС-эй харьяата Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо иимэ байдал үзэгдэнэ. Эндэ августын 24-дэ амяарлан хуряалга эхилээ. 5 үдэр үнгэрһэн хойно хэды гектар амяарлан хуряалга хээбтэ гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухада, «техникэмнай муугаар ябана, обкатка хэгдэжэ байна» гэжэ харюусаба. Эндэ 5—6 үдэр соо оройдоо 50 гектар намарай хара таряан хадагдаһан байна.

Гашейн МТС-эй харьяата колхозуудые абаад үзэхэдэ, гансал «Гигант» колхоздо амяарлан хуряалга эмхитэйгээр ябана. Тус колхоз 1200 гектар ороохо таряа амяарлан хуряаха түсэбтэй юм. Мүнөө 300-гаад гектар таряан лафетнэ жаткаар хадагдаад байна.

Бригадануудай тогууд дээрэ түрүүшын мянган центнер таряан оробо.

— Амяарлан хуряалга дээрэһээ абтаһан таряан ехэ хуурай байна, зернопультаар сэбэрлэгдээд лэ, гүрэндэ тушаагдана,—гэжэ колхозой агроном нүхэр И. Кодырев хөөрэнэ.

Тус МТС-эй харьяата зарим колхозууд амяарлан хуряалгые тооногүй. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхоз (түрүүлэгшэнь Я. Ерофеев, парторганизациин секретарь Ревенский) августын 20 багаар амяарлан хуряалга хэжэ эхилһэн байгаа. Эндэ анха түрүүн 20 гаран гектар лафетнэ жаткаар хадагдаад, неделиһээ үлүүтэй хэбтэбэ. Эсэстээ амяарлан хуряалга хэхээшье болёод, комбайнаар сэхэ хадажа эхилһэн байгаа. Тэрэшэлэн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Хутарной, парторганизациин секретарь Калашников) амяарлан хуряалгые хангалтагүйгөөр ябуулна.

Т. Гармаев, манай корр.

870 центнер тушааба

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд энэ жэлдэ ороохо таряа яһала һайнаар ургуулаа. Тиин сентябриин 1-нэй байдалаар 870 центнер эрхим шанартай таряа Зэдэ станцидахи «Заготзерногой» пунктда тушаагаад байна.

Таряа хуряалга дээрэ Менжиковэй хүтэлбэрилдэг комплексно бригада, Бальчуговай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада эршэмтэйгээр хүдэлнэ. Комбайнернууд М. Вершинин, Л. Григорьев механизмуудаа бүтээсэтэйгээр ашаглана.

Колхоз үдэр бүри 250—300 центнер таряа тушаадаг болоо.

С. Шишмарёв, КПСС-эй Зэдын айкомой Үшөөтэйн МТС-эй зонодохи инструктор.

Түсэбһөө гадуур таряа ехээр тушаахабди

Манай колхоз аймаг соогоо таряанажалаараа эгээн томо колхозой нэгэниинь юм. Мүнөө жэл 7 мянган гектар дээрэ тарилга хэгдээ һэн. Тэрэнэй 4521 гектарынь шэниисэ юм.

Колхознигууд болон Охин-Булагай МТС-эй механизаторнуудай оролдосото ажалай ашаар энэ жэлдэ бараг һайн ургаса ургуулагдаба. Илангаяа 3-дахи, 5-дахи, 2-дохи бригадануудта баян ургаса гараа.

Гурбадахи бригадын «Брод» гэжэ газарта 180 гектар шэниисэ таригдаһан байгаа. Тэрэнэй гектар бүриһөө 16—18 центнер ороо̇һон абтана. Мүн «Березник» гэжэ газарта 600 гектар шэниисэ пар дээрэ таригдажа, тэрэниие һайнаар харууһалһанай ашаар яһала баян ургаса гараа. Эндэ га бүриһөө 20 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абтахаар хараалагдана. Энэ бригадын бригадираар Елизар Яковлевич Афанасьев ажалладаг. Тэрэ нүхэр оролдосото ажалаараа гурба дахин хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагша болоһон байна. Эндэ тракторна бригадын бригадираар Крым Федорович Мельников ажалладаг юм.

Мүнөө таряа хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Хамтадаа мянга табан зуугаад гектар таряан хуряагдаад байна. Тэрэнэй схэнхинь амяарлан хуряагдаа.

Ургасаяа амяарлан хуряаһанайнгаа ашаар гүрэндэ таряа тушаалгые эршэмтэйгээр ябуулха аргатай болобо. Мүнөө 4700 центнер таряан гүрэндэ тушаагдаад байна. Хэрбээ түсэбэй ёһоор гүрэндэ 9 мянга гаран центнер ороохо тушааха байгаа һаа, манай колхознигууд 14 мянга центнер тушааха уялга абаад, унаһан малгайгаа абангүй ажаллана. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 5000 центнер таряа тушаахабди.

Колхозоймнай полинууд дээрэ 22 комбайн ажаллана. Тэрээнһээ гадна, хэдэн лафетнэ жатка бии. Энэ баян техникые зүбөөр хэрэглэжэ, хуряалгаяа богони болзор соо үнгэргэхын түлөө оролдолго гаргажа байнабди.

Комбайнуудһаа гараһан таряае хатааха, сэбэрлэхэ 5 ток хүдэлнэ. Иигээд тогуудаймнай тоо 18 болохо.

Гүрэндэ таряа зөөлгэ дээрэ шофернууд ахадүү Митрофановтан һайнаар ажаллана. Эдэнэр сүүдхэдээ дүрбэ дахин «Заготзерногой» пункт ошоно. Мүнөө колхознай үдэртөө 800 центнер таряа тушаажа шадахаар болоо. Тиигэбэл, гүрэндэ таряа тушааха уялгаяа уридшалан, сентябриин арбаадаар дүүргэхэ байнабди. Мүн 900 центнер таряан эдэ үдэрнүүдтэ колхознигуудай ажалта үдэртэ хубаагдаа.

Г. Рузанов, Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Хоёр ондоо дунгүүд

(Закаменай аймагай зарим колхозууд үбһэ хуряалгые, силос даралгые унжагайруулна)

Энэ жэл Закаменай аймагай колхозууд урда жэлнүүдтэ орходоо үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие нилээд оройтуулжа эхилээ.

Тиигэбэшье ниитынгээ адуу малда хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ оролдолго гаргаһан зарим түрүү колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шадаад, нилээд ехэ үбһэ сабшажа, силос даража абаа. Жэшээнь, «Коммунизм» колхоз 50 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ аад, 40 гаран мянган центнер соможо абаба. Тиихэдэ 1500 гектар сабшаланһаа үшөө 18 мянга шахуу центнер үбһэ абахаар хараална. Энэ жэл колхоз ой модоной захаархиие, шугы бургааһан соогуурхиие сабшажа, нилээд ехэ үбһэ нэмэжэ абаба. Эндэ шэмэтэ тэжээл — силос дараха хэрэгтэ горьтойхон анхарал хандуулагдана. Силос дараха түсэбэй хахадынь дүүргэгдээд, мүнөө энэ хүдэлмэри түргэнөөр ябуулагдана.

Мүн тэрэшэлэн Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозойхид бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Эндэ үбһэ бэлэдхэхэ түсэб 70 гаран процент дүүргэгдээ. Тэрэшэлэн нилээд ехэ силос дарагдаа. Тиихэдэ Хрущевой, Кагановичын нэрэмжэтэ, «Улаан-Далахай» колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие һайнаар ябуулна.

Энэ жэлдэ үбһэ хуряалгые эмхитэйгээр ябуулһан колхозууд тэжээл бэлэдхэлэй үедэ колхознигуудайнгаа олоһон ажалта үдэртэ нэмэлтэ түлбэри болгон ехэхэн хэмжээнэй үбһэ үгэхэ, ниитынгээ малые хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээлээр хангаха аргатай болоод байна.

Гэхэтэй хамта, аймаг соо үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие эмхигүйгөөр ябуулжа, энэ шухала кампаниие болошогүйгөөр унжагайруулжа байһан колхозууд олон. Илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо тэжээл бэлэдхэлгэ тон муугаар ябуулагдажа байна. Мүнөө зун энэ колхоз үбһэ хуряалгаяа хамагай һүүлдэ эхилһэн аад, тэрэнээ түргэдхэхын тулада хэмжээ абаагүй. 30 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ байһан аад, колхоз һүүлэй мэдээгээр 6500 шахуу центнер бэлэдхээ. Тиихэдэ набшаһата тэжээл 2500 центнерэй орондо 31 центнер бэлдээд, үбһэ хуряалгын эхилһээр тэрэнээ бүри мартажархёо. Силос дараха түсэб миин лэ 20 процент дүүргэгдээд байна.

«Ногооной ургаса мүнөө жэлдэ муу» гэһэн шалтагаан урдаа табяад тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэжээл бэлэдхэлгые хайша хэрэгээр хүтэлбэрилнэ. Үнгэрхэдөө, һүүлэй арбаад хоног соо нэгэшье гектар үбһэ сабшажа абаагүй байха юм. Тиихэдэ, ой модоной захаархи, шугы бургааһан соогуурхи буртаг газарнуудһаа гадна, 100 гаран г… ногоо һайнтай сабшалан сйрос… төөдүй.

Эндэ ажалай эмхидхэл тон… Колхозой бригадирнууд нүхэ… пов, Гомбоев гэгшэд а… һайнаар эмхидхэжэ шада… Үбһэшэд эдихэ юумээр хо… дутадаг дээрэһээ бултадаа н… зар байдаггүй, олонхинь колх… гоо центртэ ошожо хонодог. И… тон ехэ сагаа гээнэ.

Мүн Молотовой нэрэмжэтэ к… үбһэ бэлэдхэхэ түсэбэйнгөө … найшье нэгэ хубиие дүүргээгү… на.

— Үбһэ хуряалга яахадаа … жэ удааруулагданаб,—гэжэ к… зой түрүүлэгшэ нүхэр Дугар… асуухада: Ногоон муу, с… бирахаяа болигдоо» гэжэ х… сана. Теэд, үнэндөө энэ кол… сабшалан дээрэ ногоон муу … аргагүй. Мүнөө 200 гаран … сабшалан сабшагдаагүй, ти… һайн ногоотой газарнууд яһал…

«Сталинай зам», «Победа», … новай нэрэмжэтэ колхозууд т… бэлэдхэлгээр ехэхэн гээгдэлдэ… Эдэ колхозууд үбһэ бэлэдхэх… сэбөө 30—34 процент дүүргэһэ… лос дараха түсэбөө хахадлааш… байна.

Аймагай олохон колхозуудт… жээл бэлэдхэлгын хүдэлмэрии… галтагүйгөөр ябуулагдажа ба… да Закаменай МТС ехэхэн зэм… Үбһэ хуряалгын эхилһээр һар… хад шахуу саг соо МТС-эй те… тон муугаар ашаглагдаа гэжэ … хэ хэрэгтэй. «Үбһэ ногоон му… ургаба» гэһэн шалтагһаа мех… муud олохон колхозуудта аша… данагүй. МТС-эй 13 тракторна … косилка оройдоол 886 гектар … сабшаа гэхэ гү, али аймаг до… сабшалангай 4 процентыень са… ба. Гол шалтагаанинь юуб г… машина тракторынь олон у… эбдэржэ, үдэрэйнгөө даалгаба… дүүргэнэгүй. Жэшээнь, Жда… нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр А… вэй агрегат 10 үдэрэй турша… миин 15 гектар гэхэ гү, али … 1,5 гектар сабшаба. Тиихэдэ … хүдэлмэриинь шанар биратүй. … «Победа», Кировэй нэрэмжэтэ … хозуудта хүдэлмэрилжэ байһа… шинанууд эбдэржэ, өөдтэй … хээтүй байһаар.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэри… хигүйгөөр ябуулжа, ехэхэн гэ… дэ ороһон колхозууд аймагай… рүү колхозуудай жэшээгээр, … шухала хүдэлмэридэ анхар… ехээр табижа бүхы сабшал… сабшаха, мүн шугы бургааһа… модон соогуурхи үдхэн һайн … хуряажа абаха ёһотой.

Д. Дондоков

Хэлсэһэниинь ехэ, хэһэниинь бага

— Ургаса амяарлан хуряаха тээшэ манай аймагай байгаалиин эрхэ байдалда тон удхашанартай, ехэл һайн арга гээшэ. Тиимэһээ энэ шэнэ аргые мүнөө жэл үргэнөөр хэрэглэжэ, ороо̇һото культурануудай баян ургасые богони болзор соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха ёһотойбди,—гэжэ Түнхэнэй аймагай партийна, советскэ хүтэлбэрилхы органуудаар, МТС, колхозуудаар хөөрэлдэһөөр үнинэй.

Нээрээшье, аймагай колхозуудай поли дээгүүр энэ жэл ороо̇һото культурануудай үндэр баян ургаса урганхай. Сэбэр пар дээрэ таригдаһан таряанай ургаса зарим колхозуудаар, жэшээлхэдэ, Хрущевой, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта гектарай 20—28 центнер гарана. Ургасаяа саг дары гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын түлөө эндэ бодото оролдолго гаргаха бээз гэжэ һанагдахаар байгаа. Тиин энээн тушаа бага зэргэ эмхидхэлэй-ойлгуулхамжын хүдэлмэришье хэгдэһэн байха юм. КПСС-эй айком ургасые амяарлан хуряаха асуудалаар тусхай семинар үнгэргэжэ, семинарта хабаадаһан колхозуудай түрүүлэгшэнэр, тракторна, таряанажалай бригадануудай бригадирнуудые XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ абаашажа амяарлан хуряалгатай танилсуулһаншье байна.

Энэ асуудалаар КПСС-эй айкомой бюро, аймсоведэй гүйсэдком августын 14-дэ тусхай тогтоол гаргаа һэн. Энэ тогтоол соогоо амяарлан хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдэй дутуу дундануудые элирүүлжэ, энэ шухала шэнэ хэрэгтэ аймагай олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хайша хэрэгээр хандаһаниие тэмдэглэжэ, энээнинь буруу дээрэ тооложо, ушарһан дутуу дундануудые дары усадхаха, амяарлан хуряалгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан байха юм. Мүн колхоз бүридэ амяарлан хуряалга тухай даалгабари үгтэжэ, аймаг соогоо хамта дээрээ 5000 гаран гектар ороо̇һото культурануудай талмай энэ шэнэ аргаар хуряагдахаар хараалагдаһан байгаа.

Гадна, августын һүүлшын үдэрнүүдэй нэгэндэ үшөө нэгэ зүблөөн боложо, баһал ургаса хуряалга тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Аймаг дотор амяарлан хуряалга эхилһээр һара тухай болохоёо байна. Эндэ түрүү ябажа байгаа Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Шафиров, парторганизациинь секретарь нүхэр Аценков) энэ болзор соо ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Августын 14-дэ амяарлан хуряалга эхилжэ, бороо хуратай байбашье, энэ колхоз 300 гектар амяарлан хуряагаад, гүрэндөө таряа тушааха түсэбөө дүүргээд, түсэбһөө гадуур тушаажа эхилээ. Мүнөө колхозой ток дээрэ хэдэн мянгаад центнер ороо̇һон сэбэрлэгдэжэ, гүрэндэ тушаагдахаар бэлдэгдэжэ байна. Энэ колхоздо амяарлан хуряалга ороо̇һоной эдеэшэнтэжэ байхада эхилһэн байгаа. Хадаһан таряагаа валдань 6—7 хоног хэбтүүлээд, суглуулжа сохиходонь, ороо̇һониинь 21—22 процент шиигтэй болоно. Байд гээд лэ бороогой оробошьеһаа, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозойхид гараа дэлгээд һуунагүй, сэлмэг сагай али болохо забһарые хэрэглэжэ, ургасаяа хуряана. Энэ колхозойхид түсэбөөр хараалагдаһан 500 гектарай орондо 604 гектар шэниисэ, 34 гектар гэршүүхэ амяарлан хуряажа абаха юм.

Теэд энэ жэшээ Түнхэнэй аймагта оройдоо гансахан юм гэхэдэ алдуу болохогүй. Аймагай бүхы колхозуудаар сентябриин 5 болотор түсэбөөр хараалагдаһан 5160 гектарһаа дүрбэнэйнь нэгэ хуби гэхэ гү, али оройдоо 1273 гектар амяарлан хадагдажа, тэрэнэй хахадынь суглуулагдажа сохигдоһон байна. МТС-эй харьяата колхозуудаар абажа харабал, августын һүүлшын табан үдэрэй турша соо Түнхэнэй МТС-эй харьяата колхозуудаар оройдоол 182 гектар амяарлан хадагдаба. Тиихэдэ энэнэй хахадынь шахуу—77 гектарынь Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо хадагдаһан байна.

Кыренэй МТС-эй харьяата колхозуудаар энэ болзорто бүри бага, 120 гектар таряан хадагдаа.

Аймагай хоёр колхозууд —«Путь коммунизма» (түрүүлэгшэнь Холбоев), Буденнын нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь Трофимов) колхозууд амяарлан хуряалгые үшөө эхилээдүй. Тэрээнһээ гадна, Калининай нэрэмжэтэ колхоз августын һүүлшын табан үдэрэй турша соо нэгэшье гектар хадаагүй, XX партсъездын, Сталинай (Толтой), Жуковай нэрэмжэтэ, «Путь Ленина», «Красный пахарь» колхозуудта арай гэжэ 5—19 гектар хадагдаһан байна.

Түнхэнэй аймагай колхозуудаар таряа хуряалга ехээр унжагайржа, гээлтэ хоролтодо орохоор болоод байна. Таряа хуряалгын иимэ аали нобшоор ябажа байһые тайлбарилхадаа тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд гол түлэб, «хура бороо орожо, ажалыемнай урагшань ябуулаагүй» гэһэн шалтаг баридаг.

Үнэхөөрөөшье, эндэ бороо хура ороно. Теэд тэрэнэй забһарые зүбөөр хэрэглэжэ болохо бшуу. Жэшээнь, Хрущевой, 17-дохи партсъездын нэрэмжэтэ, «Красный пахарь» колхозуудые абажа харуулая. Эдэ колхозууд бултадаа Түнхэнэй МТС-эй зонодо ородог, хоорондоо 2—7 модоной зайтай юм. Полинуудыншье зэргэлээд байдаг. Байгаалиинь эрхэ байдал тон адли. Мүн тракторна бригадануудыншье техникээр адли хангагданхай. Тиигэбэшье, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо 300 гектар таряанай амяарлан хуряагдаад байхада, 17-дохи партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 139 гектар, «Красный пахарь» колхоздо оройдоо 84 гектар хадагдаад байна. Иимэ жэшээ олоор харуулжа болохо.

Энээн дээрэһээ харахада, хуряалтын гээгдэлдэ ороһон ушар гансахан хура бороо̇һоо болоногүй бшуу. Тиихэдэ амяарлан хуряалта хадаа ургаса хуряалгые ямаршье сагта, хура бороотойдошье хэхэ арга олгодог гэжэ Түнхэнэй хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөөшье хэлсэдэг, һайса мэдэхэшье байна.

Амяарлан хуряалгын унжагайрһанай, муугаар эмхидхэгдэһэнэй гол шалтагааниинь хадаа колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ түрүү арга дүршэлдэ найдабаригүйгөөр, хайша хэрэгээр хандаһан байна. Ургаса амяарлан хадажа, һүүлдэнь суглуулжа сохихоһоо бэрхэшээгээд, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд комбайнаар сэхэ хуряахын тула ороо̇һоной һайса эдеэшэхые хүлеэнэ. Энээн тухай бодото ажалынь гэршэлнэ. Һаяхан Түнхэнэй МТС-эй харьяата Хрущевой, Булганинай, Сталинай (Толтой) нэрэмжэтэ, «Красный пахарь» колхозой полинууд дээгүүр ябаһан байнабди.

Сэлмэг дулаан үдэр һэн... Нараншье шаража, таряаншье хатажа байгаа. Харгын хажуугаар алтан шэниисэ долгилно. Эдэ полиин таряае амяарлан хадахаһаа байтагай, комбайнаар сэхэшье хуряахаар болоод байгаа. Үглөөнэй 11 час багта 17-дохи партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо хүрэжэ, тэндэхи тракторна бригадын станда ерэбэбди. Хүн зон олон, теэд нэгэшье трактор, комбайнай дуун дуулданагүй. Стан дээрэнь 3 комбайн зогсожо байна. Республикын суута комбайнер Дамдин Истаевтай уулзажа, комбайнуудай зогсожо байһан шалтагаание мэдэхээ хүсэбэбди.

— Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр А. Х. Винтовкин поли дээгүүр һаяхан ябажа үзөөд, «үшөө нойтон байна, хадагдаһан таряа валһаа суглуулжа сохиһоной хэрэггүй» гээд бусаа һэн,—гэжэ харюусаба.

Тиигэбэшье, валда хэбтэһэн таряае ошожо үзэхэдэмнай, суглуулжа сохихоор болоһон байгаа һэн. … шьегүй, нүхэр Истаев комбайн… раа гаража, валнуудые суглуу… сохижо эхилхэдэнь яһала … ороо̇һон гараһан байха юм.

Мүн Булганинай нэрэмжэтэ … хозой поли дээрэ хүдэлдэг тра… на бригадада ерэхэдэ, хоёр ко… МТС-һээ асарагдаһан хэбээрэ… гэлжэ байгаа һэн. Хажуудань … шье хүн үгы, үглөө мүнөөшье … дэлхэ тэмдэг үгы байба.

Теэд комбайнаар хэхэ … үгы юм аа гү гэхэдэ, тиимэ … һайса эдеэшэһэн ороо̇һотой … гуудые холуур бэдэрһэнэй х… Мүн амяарлан хуряахашье … гууд олон. Тэрэнһээ гадна … амяарлан хадагдаһан 114 ге… оройдоол 28 гектарынь суглуу… жа сохигдонхой. Комбайн я… ажалтай байгаад, миин ба… гынь гайхалтай.

Иимэ баримтанууд аймагай… садшье колхозуудта олон. Ху… роодо шалтажа, үнэтэ сагаа … үнгэргэжэ байһан Түнхэнэй … зуудай, МТС-үүдэй хүтэлб… шэдтэ партиин айкомой … шанга эрилтэ табихаар боло…

Д. ЦЫБИКЖАПОВ, манай…

Комсомолецуудай звено

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи комплексно бригадын комсомольско-залуушуулай звено үбһэ хуряалга дээрэ эмхитэйгээр хүдэлмэрилнэ. Комсомолец Борис Банзаровай хүтэлбэрилдэг тус звенодо хамтадаа 40 гаран хүн хүдэлмэрилнэ. Тэндэ һурагшад Мунко Сандаков, … силий Дондуков, Александр Д… нов, Борис Жанаев болон … үдэрэйнгөө нормые 120 пр… дүүргэдэг байна. Залуушуул э… тэйгээр ажаллаһанайнгаа һ… культурнаар амарна.

Б. Халза…

...арин урлалгын, гоёолтын зүйлнүүдэй выставкэ болохонь

(БМАССР-эй Культурын министрын орлогшо нүхэр Н. Д. Зугеевтэй хөөрэлдөөн)

...ССР-эй Культурын министер... ...олон Советскэ уранзурааша... ...эй шиидхэбэреэр арадай на... ...лалгын ба гоёолтын зүйлнүү... ...оссийска выставкэ байгша ...кабрь һарада Москва городто ...нь. Тус выставкын зорилгонь ...эдэ, манай орондо уран дар..., уралан оёлго, гоёон шэ..., уранһайханаар зуралга ... арад зоной оюун бэлигые ...нь хүгжөөхэ зорилготой юм. ...нэ выставкэ хадаа манай ...ной дундаһаа уран дарха..., нарин оёдолшониие шалган ...эргэтэй. Модоор, яһаар, түмэ...шулуугаар дархалжа, һиилэ...эн уранһайханай элдэб зүйл...мүн уран гараар оёһон олон ...гоёлтонууд выставкэдэ харуу... зэргэтэй.

...оссийска выставкэдэ хабаа...ын тулада манай республи...дархашуул, зураашад оёдол...ш мүүршэд ба бусад бэлэдхэ...лмэри эдэбхитэйгээр ябуул...эргэтэй. Нарин урлалтын ба ...шэмэглэлгын республиканска ... ноябрь һарада, аймагуу...выставкэ октябрь һарада боло... уранзураашадые, уран дарха..., нарин оёдолшониие ба бу...мэргэжэлтэниие энэ выс...элоор хабаадуулха зорилго..., мүн тэрэниие эмхитэйгээр ...нэ талаар республиканска ... тогтоогдоо. Тэрэшэлэн ай...шаа тус выставкэдэ бэлэдхэ...лаха комиссинууд байгуулаг...

Нарин урлалгын ба гоёон шэмэглэлгын выставкэдэ бурядуудай, эвенкнүүдэй уралан бүтээһэн зүйлнүүд үргэнөөр харуулагдаха зэргэтэй. Урда сагай ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдһээ гадна, энэ выставкэдэ Бурят-Монголой ажалшадай мүнөө сагай ажабайдал ба ажал хүдэлмэри харуулһан уранһайханаар бүтээгдэһэн элдэб зүйлнүүд ехээр харуулагдаха байна. Республикымнай промышленна предприятинуудта, элдэб мастерскойнуудта ажаллагшад өөһэдынгөө бүтээһэн уранһайханай, нарин урлалгын, гоёон шэмэглэлгын элдэб зүйлнүүдые выставкэдэ харуулха аргатай.

Арад зоной дунда уран дархашуул, нарин оёдолшод яһала олон гээшэ. Тэдэнэй дунда наһатайшье, залуушье хүнүүд байха юм. Гансал тэдэнэй хүдэлмэриие зүбөөр хүтэлбэрилхэ, тэдээндэ бодото туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй. Мүнөө үедэ выставкэдэ бэлэдхэл эхилэнхэй.

Нарин урлалгын ба гоёолтын зүйлнүүдэй выставкэ бэлэдхэлтэдэ олониитэ, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, уранзураашадай Союз, арадай зохёолой байшан шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Городуудта, хүдөө нютагуудта, арадай зохёол тухай, болохоёо байгаа выставкын удхашанар, тэрээндэ хабаадалсаха ёһо гурим тухай лекци, элидхэлнүүд хододоо уншагдаха ёһотой. Һаяын сагта Улан-Удэдэ, тэрэшэлэн аймагуудта выставкые эмхитэйгээр үнгэргэлгэ хангахын тулада тусхай зүблөөнүүд болохо байна.

Түрүүшынхеэ шулуугаар барилга хэжэ байна

...ын аймагай Ленинэй нэрэм...олхоздо саманна ба шулуун ...нууд энэ жэлдэ түрүүшын...дэжэ байна. Һаяхан 1-дэхи ...ксно бригадын барилгашад ...ан һү хэхэ байрые саманна ...барибa. Барилга дээрэ нүхэд ...нский, И. Бирюков, Р. Цы...лыков тэгшэд ехэ һайнаар хү...рилөө.

...3-дахи комплексно бригадада ...типовой байра шулуугаар барилгадажа байна. Иимэ байрын ханануудай томо бэшэ шулуугаар хэгдэдэг туладань, энэ хүдэлмэридэ һаалишад ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэнэй ашаар байрын торхо ехэ түргэнөөр бодхоогдоо. Мүнөө хушалта, доторой түхеэрэлгэ хэхэ хүдэлмэринь үлөөд байна. Барилгашад энэ хүдэлмэреэ малай үбэлжэлгын эхилтэр сүм дүүргэхэ уялга абанхай.

П. Цыдыпылов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

...өөл бэлэдхэлэй асуудалнуудые харуулха"

...ын аймагай колхозуудта ...хуряалгын ябасые «Ки...ский колхозник» (КПСС-эй ..., аймсоведэй орган) га...э һулаар харуулна гэ...гдэһэн байгаа. Тус га...үбһэ хуряалтада хамаа...адшье асуудалнуудые тодо ...ор, үргэн ехээр толилхын ... юрэнхыгөөр бэшэнэ. Мүн ...эй дунда ябуулдаг агита... хүдэлмэри тухай, тэдэнэй ... социалистическэ мүрысөө эм... түрүүшүүл тухай, колхо... ясли эмхидхэжэ, эхэнэрнүү...үбһэ хуряалгада олоор хабаадуулха тухай газетэ бэшэнэгүй гэһэн хэблэлэй шэнжэлэл манай газетын августын 17-ной номерто толилогдоһон юм.

Статья соо заатдаһан дутагдалнууд тон зүб байба. Тус статья партиин айкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. КПСС-эй айкомой бюрогой шиидхэбэреэр нүхэр Базарон аймагай газетын редакторай уялгаһаа сүлөөлэгдэбэ.

Мүнөө газетын хүдэлмэриие һайжаруулха талаар зохихо хэмжээнүүд абтажа байна гэжэ манай редакцида КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Балханов мэдээсэбэ.

Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой правлени комсомолка Хогулы Бадмаевада 12 хуса харууһалхыень даалгаһан байгаа. Мүнөө эндэ хонидой орооной кампани түлэг дундаа ябажа байна. Нүхэр Бадмаевагай һайнаар харууһалһан, зүбөөр эдеэлүүлһэн хусанууд тобир тарганууд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хогулы Бадмаева хусануудаа адуулжа ябана.

Ф. Моренецэй фото.

Г. ЦЫБИКЖАПОВ

Хонишон

Эрхэ хула мориндоо
Эмээлээ тохон мордожо,
Хуһан сагаан ургаараа
Хонидоо туун гарана.

Намжаа тала гүбөөнүүд
Набша сэсэгээ хиидхүүлээд,
Амтан эдеэгээ дэлгэн
Амаршалан байһандал гунхан.

Эсэхэ сусахые мэдэхэгүй
Ирагуу дуутай жэргэмэл
Хонидой олые магтаһандал
Ходо хүхюутэй жэргэнэл.

Хун сагаан хурьгад
Хонгор дободоо сугларжа,
Харайлдан тиирэн нааданад,
Хурдан солбоноор гүйлдэнэд.

Миралзан бэлшэнэ хушууран,
Меринос үүлтэрэй хонид
Мяха, өөхэеэ зузааруулан,
Миндаһан нооһоёо суглуулнад.

Амарагшадай эрилтые хангана гүй

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

«Горячинск» курорт манай эндэхи томохон курортнуудай нэгэниинь юм. Тэндэ Бурят-Монголһоо, Иркутска, Читын областьнуудһаа жэл бүри хэдэн зуун хүн ошожо амардаг, бэеэ аргалуулдаг байна.

Гэбэшье, тэдэнэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ехэ муугаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, кинокартинанууд үсөөн харуулагдана, һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ. Августын 1-һээ сентябриин нэгэн хүрэтэр амарагшадта оройдоо хоёрхон лекци гансал уласхоорондын байдалаар уншагдаа. Эндэ хүдөө ажахыда, промышленностьда хүдэлмэрилдэг, багшанар, врачууд гэхэ мэтэ элдэб олон янзын мэргэжэлтэд амарна. Теэд тэдэнэр өөһэдынгөө мэргэжэлээр лекцинүүдые шагнахаяа ехэтэ хүсэдэг. Харуулан ойлгуулха агитаци—шэнэ уряа лозунгнууд, плакат, витринэ гэхэ мэтэ оройдоо үгы. Хүгжэмэй инструментнүүд гэжэ оройдоошье байхагүй.

Эдэ бүгэдэ дутагдалнууд тушаа директор нүхэр Гурулёв, массовик нүхэр А. Туркина тэгшэд хэзээ анхаралаа табиха гээшэб.

Г. Дамбаев.

Критикэ ба библиографи

Һонирхомоор ном

Бурят-Монголой номой хэблэл Бадма Шойдоковой «Урогуудай һүүлдэ» гэжэ дунда наһанай һурагшадта зорюулһан рассказуудай сборнигые һаяшаг хэблэн гаргаа.

Хэнэйшье мэдэһээр, манай бурят-монголой литературада бага наһанай үхибүүдэй ба һурагшадай уншаха уранзохёолнууд хомор. Һургуулиинхидай ухаан сэдьхэл, ажабайдал, һуралсал гэхэ мэтые зохидоор зураглан, зүбөөр харуулха гээшэ орёо хэрэг болоно.

Нүхэр Шойдоков һургуулида багшаар хүдэлмэрилдэг туладаа һурагшадай һанал бодол, һуралсал, тэдэнэй хоорондохи харилсаан, ажалда дүршэлтэ тэхэ мэтые гол түлэб зүбөөр бэшэжэ шадаа. Б. Шойдоковой рассказуудынь юрэнхы дээрээ һуралсалайшье, хүмүүжүүлгыншье удхашанартай.

«Зундаа» гэһэн рассказ доторнь Улан-Удэ городой һурагша Цэбэг хүбүүнэй хүдэлмэри хэжэ һураагүйгөөр колхоздо ерэһэн аад, үбһэндэ ябажа ажалда дүршэһые харуулагдана. Тиихэдэ Цэбэгэй үеын хүбүүн Доржо колхоздо хүдэлмэрилдэг дээрэһээ ажалда дүршэлтэй байба. — «Муутаар хүллөө хадаш, мориншни зүдхэжэ шадахагүйл, мүрэнь холошохо», гэжэ Доржо Цэбэгтээ заабарилна. Цэбэг оролдосотой хүбүүн байһан дээрэһээ үбһэндэ ябаха үедөө ажал хүдэлмэридэ дүршэнэ, бэень багжайна.

«Мүнөө Цэбэгэй дала мүрэнь багжагар үргэн, сарбуу, гарынь хүдэр, бүдүүн, сээжэнь хүрхэгэр болоһон дол харагдана» гэжэ автор бэшэнэ. Энэ рассказ үхибүүдые ажал хүдэлмэридэ уряалһан удхатай. Һайнаар хүдэлмэрилбэл, хүүтэдэй бэе түргөөр хүгжэдэг, ургадаг гэжэ бэшэнэ.

«Цэрэн» гэжэ рассказ соонь һурагшадай хоорондоо нүхэдэй ёһоор туһалалсаха ябадал зүбөөр харуулагдана. Звеньевой вожата Хажадмаа Цэрэнэй муугаар һурадаг болоһыень мэдээдхинэ: «Юундэ урдa найхиһаа муугаар һурадаг боложо байнабши? Табаар һурадаг байгааш, харин мүнөө...» гэжэ асууна.

Классай хүтэлбэрилэгшын һурагшадтаа анхаралтайгаар хандадагые автор зүбөөр бэшэнэ. «Мүнөөдэр Цэрэнэйдэ звеногоороо ошожо, туһа хүргөөд ерээрэйгты. Эжынь үбшэн» гэжэ тэндэнь хэлэгдэнэ. Цэрэн нүхэрэйнгөө туһаламжаар дахин һайнаар һуража захална.

«Экзамен» гэһэн рассказ композиционно талаараа тон таарамжатай: үйлын эхин, тэрэнэй ябаса, түлэг үе, түгэсхэл гэхэ мэтэнь ехэ зохидоор тааранхай. Рассказ соохи үйлэ шууд түргэнөөр шиидхэгдэнэ. Геройнуудайнь абари зан, һанал бодол, хүмүүжэл тон элеэр мэдэгдээдхинэ. Дугар һурагша түрэлхи хэлээр экзаменда һайн бэлдээд, «5» гэһэн сэгнэлтэ абахаар найруулал бэшэнэ. Харин тиихэдэ Жамьян экзаменай үедэ номоо үзэнгүй, уһанда орожо, зайжа ябаһан тула найруулга бэшэхэдээ олон үгэ холбожо шадахагүй байшана. Тиигээд байхада Дугарһаа туһаламжа эринэ. Тэрэнь «тамарба» гэһэн үгэ бэшэжэ үгөөд, баһа «һэлюурнай» гэжэ бэшэжэ үгэхые арсаха зуураа, «өөрынгөө толгойгоор бэшэг» гээд бодоно. Энэнь тон зүб. Экзаменай һүүлээр Жамьян сухалдан, Дугарта хэлэнэ: «һэлюурнай» гэһэн үгэ бэшэжэ үгөө һаашни, «табые» абаха байгааб. Эх, нүхэрби, нүхэрби гэхэш. Нүхэртөө иигэжэ туһалдаг юм бы?» Өөрыгөө, багшаая мэхэлдэг һурагшые автор зүбөөр шүүмжэлнэ. Жамьяндал адли һурагшад эндэ тэндэ үшөө бии ха юм даа. Нүхэрлэхэ гээшые Жамьян буруугаар ойлгоһон байшоо. Тиигэхэдэнь Дугар харюусана: «Жамьян, залхуурантгүй! номоо үзэхэ хэрэгтэй» гэбэ.

Эдэ мүрнүүдые уншаад байхада, нээрээл тиимэ хүбүүд байгаа ёһотой, тиигэжэл тоосолдоо ёһотой гэжэ этигэхээр. Энэ хоёр һурагшадай абари зангые автор зүбөөр харуулжа шадаа. Тус рассказ хүмүүжүүлхы удхашанартай байна.

«Үбэлэй һүни» гэжэ рассказынь уншахада һонирхолтой. Дэлхэйн байгаалидахи зарим ушарнуудые автор зүбөөр зураглан тэмдэглэнэ. Автор өөрөө лаб хүдөөдэ хоноод, үүрэй сайхые хүлеэн ядаһан, даарaжа үзэһэн байгаа ёһотой гэжэ һанамаар. «... нүхэ һүбэ оложо ядана гүй, хүйтэн эндэһээншье, тэндэһээншье дэгэл доогуурнь һүрьенэ» гээд автор бэшэнэ. Үбэл хээрэ хоноходо, хүйтэн дааруулжа шададаг лэ гээшэ. Тус рассказ үгэ баянтайгаар, һонёор бэшэгдэнхэй: «Харин олон жэрбэгэр модод буу жадаяа үргэһэн шэнгеэр үзэгдэнэ». Нээрээһээл, һүниин харанхыда гал түлеэд һуухада, жэрбэгэр жэрбэгэр модоной шэлбэһэнүүд буу жададал адляар харагдадаг ха юм.

Гэбэшье, рассказууд соо дутуу дунда юумэн бии шэнги байна.

«Эдир тракторист» гэжэ рассказ һонин асуудалаар бэшэгдэһэн аад, гүйсэд дүүрэн удхатай боложо шадаагүй. Эндэнь һургуулиин багша эдир тракторист Баяртатай уулзана. Теэд, тэрэ багшын хаана ошохоёо, ямар зорилготой ябаһаниинь мэдэгдэнэгүй. Энэнь түргэхэнөөр, яаража бэшэгдэһэн, юрэнхы рассказ болошоо.

«Хониной фермэ дээрэ» гэдэгынь ехэшье һайн рассказ гэхээр бэшэ. Хэн һурагшадые фермэдэ ошожо, хүдэлэгты гээб? Тэдэнэр өөһэдөө ошоо гү? Юун дээрэһээ тэдэнэр тэндэ ошожо хүдэлөөб? Ямараар хүдэлөөб? Эдэнь эли бэшэ байна. Дулма басаган фермэдэ хүдэлөөд, хонидто дуратай болоо гэгдэнэ. Теэд яахадаа һайн бэ? Юун дээрэһээ Дулма хонин ажалые һайн гэжэ бодооб? Хурьгадые эхэдэнь табижа үгэдэг байһандаа, хониной һайниие мэдэжэрхибэ гээшэ гү? Этигэхээр бэшэ.

«Кукуруза», «Мүльһэнэй ябалга», «Доржуудайн хэрмэн» г. м. рассказууд шухала асуудалнуудаар бэшэгдэһэн аад, үйлын хүгжэлтые хүсэд үргэлжэлүүлжэ дэлгэрүүлэнгүй орхигдожо, һулахан рассказууд болошоо. Гадна, нүхэр Шойдоковой рассказууд хэлэнэй ба уранһайханай талаар зарим тэды дутагдалнуудтай байна.

«Урогуудай һүүлдэ» гэжэ сборник соохи рассказууд гол асуудалаар: һуралсал, ажал хүдэлмэри ба агналга тухай бэшэгдэнхэй. Тиимэһээ, эдээниие асуудал асуудалаарнь илгажа сборнигто оруулаа һаа, таарамжатай болохо байһан аад, дайралдахысаа хэблэгдэшэһэн байна. Тиигэбэшье, Бадма Шойдоковой рассказуудай юрэнхы дээрээ яһала һонирхогдон уншагдахань лабтай. Эдир уншагшад эдэ рассказуудые уншаад байхадаа, олон юумэ ойлгожо абахань дамжаггүй.

Нүхэр Шойдоков һурагшадта зорюулһан рассказуудые бэшэжэ, манай ургажа байгаа залуу литературада нэгэ алхам хэлсэбэ гээшэ.

Б. Батоев.

Гүрэндэшье, нөөсэлэгшэдэшье ашагтай хэрэг

...унистическэ партиин удари...доро советскэ арадай асари ... барилгануудые Сибирьтэ, ...анда ба бусад газарнуудта ...о, үргэн ехэ губи талануу...эглэжа байһан мүнөө үедэ ...ажахыда болон культурада ...мүнгэн һомологдоно. Гүрэ... доходынь гол түлэб социа...кэ ажахын нөөсэлгэһөө ... гээшэ.

...эй хамта, ажахын болон ... барилгануудые мүнгэн ...хангаха хэрэгтэ хүн зонһоо ...ын кассаар дамжан гүрэндэ ...мүнгэн шухала үүргэ дүүр...байна.

...шадай ажабайдалай һай...ай хамта гүрэнэй нөөсэлгын ...мүнгэ хадагалагшадай тоо ...рно. Манай Бурят-Монголдо ...табан жэл хахад соо мүнгэ ...гшэдэй тоо хоёр дахин оло... тиихэдэ нөөсэлһэн мүнгэ...хэмжээн турба дахин ехэ ...

...гын кассада мүнгэеэ бага ...аар хадагалуулаад, ехэ бо... суглуулһанай удаа нөөсэ...хэтэй юумэ: гэр байра, авто..., мотоцикл, оёдолой машина ... үнэтэ эдлэл худалдан аба...али курортдо амархаяа ошо... газараар аяншалха мүнгэ ... болодог гээшэ. Гадна, мүн...сэлгын кассада хадагалһа... түлөө гүрэн нөөсэлэгшэдтэ ... процент гү, али шүүбэри ... юм. Һүүлэй табанжэл соо ... республика дотор ажаһуудаг ...гшэдтэ процент болгон 12 ... түхэриг түлэгдөө. Нөөсэл...кассада саг зуура хадагалагда...ые гүрэн хадаа ажахын ба ... байгуулалтын хэрэгтэ гаргашална. Тиимэһээ гүрэнэй нөөсэлгын кассада мүнгэ хадагалха гээшэ гүрэндэшье, мүн мүнгэ нөөсэлэгшэдэшье ашагтай туһатай хэрэг мүн.

Бурят-Монголой республика дотор 200 шахуу нөөсэлгын касса хүдэлжэ байна. Тиимэ кассанууд бүхы городуудта, аймагай центрнүүдтэ, томо предприятинуудта, хүдөө нютагуудта бии юм. Мүнөө эдэ кассануудта элдэб хүнүүдэй оруулһан 127 миллион түхэриг хадагалагдажа байна.

СССР-эй нөөсэлгын кассада нөөсэлэгшэдөөр бүхы гражданинууд, мүн хуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдшье байжа болохо юм. Зүгөөр наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй нэрэ дээрэ эхэ эсэгэнь, үргэн харагшань, мүн өөһэдөөшье мүнгэ оруулжа болохо. 14 наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй нэрэ дээрэ оруулагдаһан нөөсэлгэ тэдэнэй түрэлхид, мүн үргэн хаража байгшадынь абаха эрхэтэй. Тиихэдэ 14 наһа гүйсэһэн нөөсэлэгшэ эхэ эсэгэ хоёройнтоо гү, али үргэн хаража байгшынгаа зүбшөөлтэтэйгөөр нөөсэлгын кассаһаа мүнгэеэ абаха эрхэтэй.

Нөөсэлгын кассада мүнгэ бага багаханааршье оруулжа болохо. Зүгөөр түрүүшын оруулһан мүнгэн, нөөсэлгын дэбтэртэ үлэһэн мүнгэн хоёр табан түхэригһөө доошо бэшэ байха ёһотой. Нэгэ хүн хэдэн нөөсэлгын кассада нэгэ доро мүнгэеэ хадагалжа болохо, мүн нэгэ кассада хэдэн нөөсэлгын дэбтэртэй байха эрхэтэй юм.

Нөөсэлгын кассада ажалшадай оруулһан мүнгэнэй түлөө СССР-эй правительство харюусадаг. Нөөсэлэгшэ нөөсэлһэн мүнгэнэйнгөө хүсэд эзэниинь байдаг. Нөөсэлэгшын хэды шэнээн мүнгэ нөөсэлгын дэбтэрһээ абаһан тухай, дэбтэртэнь хэды шэнээн мүнгэнэй үлэһэн тухай мэдээ нөөсэлгын касса хэндэшье үгэдэггүй. Мүнгэ нөөсэлэгшэ өөрынгөө нөөсэлгэһөө мүнгэ абахые ондоо хүндэ найдажа болохо юм. Тиихын тула тусхайта ёһоор үнэмшэлэгдэһэн этигэмжын саарһа бэшээд үгэхэдэнь, нөөсэлгын касса нөөсэлэгшын дэбтэрһээ заагдаһан хэмжээнэйнь мүнгэ найдагша хүндэнь үгэдэг байна.

Нөөсэлэгшэ нөөсэлһэн мүнгэеэ абахын тулада хуулита ёһоор үг залгамжалагшадаа гү, али ямаршье ондоо хүндэ гү, али организацида гэрэйд бэшэг (завещани) үгэхэ эрхэтэй юм. Нөөсэлэгдэһэн мүнгэндэ, тэрээнһээ абтаһан олзо доходто гүрэнэй, нютагай налог ашагдадаггүй.

Хэрэгтэй сагтаа ерээд лэ абажа байха, тусгаар болзортой, условно, шүүбэритэ, текущи счётто оруулха гэхэ мэтын нөөсэлгэ нөөсэлгын касса абадаг юм. Хэрэгтэй сагтаа ерээд лэ, абажа байха нөөсэлгын ёһоор, мүнгэ хадагалха ямаршье болзор гү, али ямар нэгэн услови хараалагдадаггүй. Мүнгэ нөөсэлһэн хүн лэ хэдыдэшье нөөсэлгын кассада ерэжэ, нөөсэлгэ дээрээ мүнгэ нэмэжэ оруулха гү, али хуби хубяарнь гү, али бултыень нөөсэлгээ абаха эрхэтэй байдаг. Тусгаар болзортойгоор абтаһан нөөсэлгэ хадаа зургаан һараһаа бага бэшэ болзортойгоор хадагаламжада абтадаг. Зүгөөр болзорһоо дээшэшье хадагалагдажа байхадаа нөөсэлгэ хадаа тусгаар болзорой гэжэ тоологдоһоор лэ байдаг. Тусгаар болзортойгоор хадагалагдаһан нөөсэлгын кассанууд процентнэ нөөсэлгэдэ орходоо нөөсэлэгшэдэ ехэ доход түлэдэг юм. Условитой нөөсэлгэ оруулхадаа нөөсэлэгшэ нөөсэлгээ һөөргэнь кассаһаа бусаан абаха ямар нэгэн тусхай услови табидаг байна. Жэшээлхэдэ, хадагаламжада үгтэһэн мүнгые нөөсэлэгшэ һургуули дүүргэхэдээ гү, али хуулиин наһа гүйсэхэдөө абаха гэхэ мэтэ. Зүгөөр, иимэ условинууд тодо ойлгосотойгоор бэшэгдэхэ зэргэтэй. Шүүбэритэ нөөсэлгөөр жэлдээ хоёр дахин—апрель, октябрь һаранuудта тираж боложо, нөөсэлэлгын олзонь шүүбэри болгон түлэгдэдэг юм. Нэгэ счёдто оруулһан шүүбэритэ нөөсэлгэ 10 мянган түхэригһөө дээшэ байха зэргэгүй. Тиихэдээ нөөсэлэгшэ нэгэ гү, али хэдэн нөөсэлгын кассануудта шүүбэритэ нөөсэлгэнүүдэй хэдышье счёт нээхэ эрхэтэй юм.

Улан-Удэ городой нөөсэлгын кассануудта нөөсэлэгшэд тэр байрын түлөө түлбэри, электроэнерги, телефон, радио хэрэглэһэнэй түлөө түлбэри сберкассаар дамжуулан түлэжэ болохо юм. Мүн өөрынгөө нөөсэлгэһөө бүхы нөөсэлһэн мүнгэеэ бултыень гү, али зарим нэгэ хубиень нөөсэлгын нэгэ кассаһаа ондоо кассада нэрэ дээрээ гү, али ондоо хүнэйшье нэрэ дээрэ эльгээжэ болохо юм.

Нөөсэлгын кассада мүнгэ хадагалуулхада ехэ найдабаритайшье, ашаг олзотойшье байна. Нөөсэлэгшэдэй оруулһан мүнгэн манай ороной ажахын ба культурын байгуулалтые мүнгөөр хангаха хэрэгтэ туһа нэмэри болоно, зургаадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхэдэ туһална гээшэ.

М. ХАЛБАЕВ, БМАССР-эй гүрэнэй ажалай нөөсэлгын кассын, госкредидэй оперативна таһагые даагша.

— Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо —

ХОНИДЫЕ ИСКУССТВЕННААР ҮРЭЖҮҮЛНЭ

Мүнөө эндэ хонидые искусственна аргаар ороондо оруулга түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Энэ хүдэлмэри колхозой техник-осеменатор У. Афанасьева, зоотехник А. Косихина гэгшэдэй хүтэлбэри доро үнгэргэгдэнэ. Тиихэдэ хонидой үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ горьтой анхарал хандуулагдана. Энэ зорилгоор үрэжүүлгэ хэхэдэ алтайн хусанууд хэрэглэгдэдэг юм. Тус колхоздо 200 гаран хонид ороондо оруулагдаба. Хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ түсэб энэ һара соо дүүргэгдэхээр хараалагданхай.

ЗҮГЫН БАЛ ХУБААНА

Колхоз хорёод гаран бүлэ зүгынүүдые Үдэ голой эрьедэ, наруули дулаан газарта түхеэрһэн тусхай гэрхэнүүд соо баридаг. Зүгы үсхэбэрилгэһөө колхоз жэл бүри ехэ доход абана. Гадна, зүгын ехэ бал колхозниггуудай ажалта үдэртэ хубаагдана.

ХАЛТАР ХАРА ҮНЭГЭДЫЕ ҮСХЭБЭРИЛГЭ

Хара Шэбэр гэжэ нютагта гуша гаран үнэгэн үсхэбэрилэгдэнэ. Үнэгэ харууһалагша С. М. Цыдендамбаев ажалдаа ехэ харюусалгатайгаар хандана. Һайн харууһанда байһан үнэгэд олзо ехээр үгэдэг. Мүнөө арбаад үнэгэн түрэнхэй. **Б. Цырендылыков.**

Ярууна.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

Египедые хашаха политика ябуулагдажа үргэлжэлhөөр

Суэцкэ каналай компаниие Египедэй правительствын национальна мэдэлэй болгоhон үдэрhөө хойшо hара хахад үнгэрөө. Энэ сагай турша соо Суэцээр судьнануудай ябалга тон hайн байhан зандаа. Тиигэбэшье hаань, баруун зүгтэхи зарим бүлэг нюурнууд Египедтэ эсэргүү пропаганда ябуулжа үргэлжэлhөөр. Тус каналые мэдэхэ ба захиргаалха эрхэhээ арсахыень Египедэй правительствые яабашье баадхаха гэжэ оролдон, тэдэ бүлэг нюурнууд империалистическэ элдэб муухай аашануудые гаргажа байна. Экономическа хашалта хэхэ арга методууд, сэрэгэй заналтанууд гэхэ мэтэ Египедтэ «нүлөөлхэ» али бүхы арга метод элеэр хэрэглэгдэжэ байнхай.

Суэцкэ каналые баруун гүрэнүүдэй эрхэ мэдэлдэ үгэхөөр хараалhан «Даллесай түсэбые» Египедтэ абхуулха зорилготойгоор «табанай комитет» байгуулагдаhаниинь элитэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Египедэй зүгhөө «Даллесай түсэб» абахаяа арсаа hаань, хүсэеэ хэрэглэхые английска ба французска хархис хэблэл уряална. Жэшээнь, французска «Орор» газетэ сентябриин 6-да иигэжэ мэдүүлээ гэбэл: «Даллесай түсэбые» абахаяа Египедэй президентын арсаа hаань, Франци ба Великобритани «Суэцкэ каналдахи аюулгүй байдал hэртээхыень өөhэдынгөө нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ захиралта үгэхэ байха».

Хэблэлэй дайшалхы уряануудынь эээрхэг түримхэй ябуулгануудаар үдэшэгдэнэ. Египедтэ дүтүүр Англиин ба Франциин зэбсэгтэ хүсэнүүд элсүүлэгдэн суглуулагдажа байнхай. Дундада далайдахи французска эскадрын командалагша адмирал Баржо британска адмиралтейсвын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахын тула Лондон ошохонь; английска генерал Стокуэлл өөрынгөө французска хани генерал Боффртой Алжирта зүблөө хэжэ байна.

Иигэжэ буу зэбсэгээ хангирган зэhэжэ байhан ябадалай уг зорилгые французска «Фигаро» газетэ иигэжэ тодорхойлоо: «өөhэдынгөө сэрэгүүдые сугларуулан, корабльнуудые эльгээжэ, Франциин ба Великобританиин харуулhан шиидхэбэринь ямаршье юумэндэ hаатахагүй гэhэн тэдэнэй дура зоригые гэршэлхэ ёhотой болоно, тэрэнь французска ба английска интересүүдые зүб руунь тодорхойлхо ябадалда таарахагүй байна». Ондоогоор хэлэбэл, Англи ба Франци «уласхоорондын захиргаа тогтоохо» хэбэртэйгээр Суэцкэ каналай зоноодо колониин ёhоной зонхилолго дахинаа hэргээхые хүсэнэ. Өөhэдынгөө хархис ябуулгые hүртэйшэг болгохын тула баруун гүрэнүүдэй зонхилхы бүлэгүүд Хойто-атлантическа бүлэглэлэй соведэй сессиие Парижда зарлаа. Энэнь «табанай комитедэй» Каиртахи ябуулгатай тудалдаба.

Баруун гүрэнүүдэй зонхилхы бүлэгүүд оршон байдалые улам хурсадхаха шалтаг бэдэрэн, Суэцкэ каналдахи лоцманууд тухай асуудалда ехэ анхарал табина. Суэцкэ каналай урдын компаниин лоцмануудай хүдэлмэреэ гэнтэ зогсоогоо hаань, судьнануудай ябалга hаатаха, тиигээд Египедтэ эсэргүү хүсэ хэрэглэхэ арга олдохо бэзэ гэжэ тэдэ бүлэгүүд батсаана. Гэбэшье, Египедэй правительство иимэ хорото аашын хэгдэжэ магадые уридшалан мэдээд, тэрээниие уридлан үрдихэ ба Суэцкэ каналаар судьнануудай hаадгүй ябалгые хангаха хэмжээ абаhан байха юм. Суэцкэ каналай египетскэ компанида алба хэхые дурадхаhан Египедэй дурадхалда дэлхэйн олохон оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын лоцманууд зүбшөөрэн харюусаhан байна.

Египет тушаа баруун гүрэнүүдэй баримталдаг эээрхэг түримхэй политикые арабска ба бусад эб найрамдалта оронуудай арадуудhаа гадна, мүн Англиин, Франциин болон США-гэйшье олон зон улам ехээр буруушаажа байна. Британска тред-юнионуудай hаяхан боложо дүүрэhэн конгресс, Лондонско кооперативна обществын политическэ комитет тэрэ политикые мүн лэ буруушаагаа. Тус комитедэй мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «англо-французска сэрэгэй тухеэрэлгэнүүдэй, тэрэшэлэн Дундада далайн зүүн хубида ябуулагдажа байгаа хархис политикын аюултай болоhон ушарhаань, политическэ комитет hанаагаа зобоно. Тэрэ политикань Египедтэй эбэй ёhоор үгээе ойлголсохын аргагүй болгохо, хүсэ хэрэглэхэ шалтаг болгохо зүришэлдөөнүүдые үүдхэхэ зорилготой гээшэ ха». Франциин хэдэ хэдэн предприятинуудай хүдэлмэришэд Суэцкэ асуудалые эбэй гуримаар шиидхэхэ эрилтэ табижа, ойро зуурын забастовконуудые хэбэ.

Уласхоорондын харилсаа холбооной шухала нүхэсэл

Европын, Азиин хэдэ хэдэн нютагуудта уласхоорондын намарай ехэ яармагууд боложо байна. Тиимэ яармагууд Лейпцигтэ (Германска Демократическа Республика), Пловдивта (Болгари), Салоникида (Греци), Дамаскада (Сири), Загребтэ (Югослави) нээгдэнхэй. Бандунгда (Индонези) ба Венэдэ (Австри) яармагууд нээгдэхэнь. Эдэ бүхы яармагууд арадуудай амталан ажалай аша үрые элирхэйлэн харуулжа, уласхоорондын экономическа харилсаа холбооной амжалтанууд тухай гэршэлнэ.

Лейпциттэхи яармагта ГДР-эй ба Баруун Германиин, тэрэшэлэн гадаадын 31 гүрэнэй 7500 фирмэнүүд хабаадаа. Пловдивтахи яармагта социалистическэ лагериин оронуудhаа гадна, мүн Англиин, Франциин, Баруун Германиин, Италиин, Турциин, Швейцариин, Аргентинын болон бусад оронуудай 365 фирмэнүүд хабаадана. Дамаскдахи яармаг 30 гүрэнэй, тэрэ тоодо СССР-эй ба Хитадай Арадай Республикын худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдые хандуулба.

Уласхоорондын худалдаа наймаае, мүн бусад экономическа холбоо харилсаае хүгжөөхэ хэрэгтэ Советскэ Союз шухала үүргэ дүүргэнэ.

Манай орон 60 гаран гүрэнтэй худалдаа наймаа хэдэг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай эрьесын хэмжээн 25 миллиард түхэригhөө дээшээ болоhон, ондоогоор хэлэбэл, 1950 онойхиhоо хоёр дахин шахуу нэмэhэн байна. Мүн Хитадай Арадай Республикын уласхоорондын экономическа холбоон ба гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ саг үргэлжэ ургажа байhаар. Арадай демократиин европейскэ оронуудшье уласхоорондын худалдаа наймаанай талаар нилээд ехэ амжалтануудые туйлаа.

Уласхоорондын эд товарай эрьесэдэ дэлхэйн социалистическэ оронуудай эзэлдэг хэмжээн хододоо нэмэнэ. Энэншье ойлгосотой: мүнөө дэлхэйн промышленна үйлэдбэриин 30 шахуу процентнь эдэ оронуудай хубида хүртэнэ. Энэнь уласхоорондын худалдаа наймаанай хүсэтэ база болоно.

Социализмын лагериин оронуудтай худалдаа наймаагаа хүгжөөхэнь капиталистическэ оронуудта өөhэдтэнь шухала хэрэгтэй юм. Уласхоорондын экономическа холбоо, харилсаае бүхы талаарнь үргэдхэхэ ябадалай ашатай туhатай ба шухала байhые юу хээ ойлгодог хүнүүд хаа хаанагүй мэдэдэг боложо байнхай. Гэхэтэй хамта, уласхоорондын экономическа харилсаа холбоондо Советскэ Союзай нэмээжэ байгаа шэнэ юумын тон шухала тухайда зааhан үтэнүүд ходо дуулдадаг боложо байна. Жэшээлхэдэ, американска «Юнайтет-стэйтс ньюс энд уорлд рипорт» журнал советско-индийскэ худалдаа наймаанай харилсаае шэнжэлхэ зуураа, иигэжэ онсо тэмдэглэнэ: «Росси эд товарнуудаа, ородой техническэ мэргэжэлтэдые Инди худар эльгээхэ арга олоо», тэрэнь Россиин нэрэ хүндые бүри ехэ болголсоно. Иимэ юумые Холбоото Штадууд хэзээшье туйлажа шадаагүй байха. Гэхэ зуура, Советскэ Союзай «аргань» тон юрын юм! СССР-най ондоо оронуудтай хэдэг экономическа харилсаа холбоогоо адли тэгшэ эрхэтэйгээр, алишье таладаа ашатай туhатай байхаар бэелүүлдэг. Нүгөө талынхидай национальна хэрэгтэнь зүришэхөөр услови баадхадаггүй байха юм.

Алишье талада ашагтай туhатай байдаг, тэгшэ эрхэтэйгээр хэгдэдэг ба эб найрамдалай аша туhада зорюулагдадаг уласхоорондын худалдаа наймаан улам бүри үртэн ехэ зам гарган дэлгэржэ байна.

Н. ЧИГИРЬ,
А. ШАТИЛОВ.

Баруун Германида юумэнэй үнэ сэн улам хүндэрнэ

БЕРЛИН, сентябриин 8. (ТАСС). Германиин Федеративна Республика дотор 1950 онhоо 1955 он хүрэтэр овощиин үнэ сэн 56 процентээр, хилээмэнэй зарим сортын үнэ сэн 50 процентээр, мяха ба тоhоной — 30 гаран процентээр хүндэрөө гэжэ баруунгерманска «Ди Вельт» газетэ мэдээсэбэ. Юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрhэнhөө шалтагаалан, тэндэхи хүн зон эдеэ хоолой элдэб продуктнуудые 1950 онойхиhоо 20 процентээр дээшээ сэнтэйгээр 1955 ондо худалдажа абаа.

Номгон далайн баруун хубида hалхи шуурган болобо

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 8. (ТАСС). Номгон далайн баруун-урда хубида хүсэтэ hалхи шуурган болоод, хойто зүг шаглэн ошоо гэжэ американска телеграфна агентствонууд мэдээсэнэ. Тэрэнэй хүсэниинь час соо 140 милиин хэмжээтэй байна.

Филиппинын столица — Манил городто хүсэтэ аадарай ороhонhоо шалтагаалан ехэ үер болоо. Городой гол үйлсэнүүдтэ ябахын аргагүй болошоо. Олохон предприятинууд, эмхи зургаанууд ба энгэй гэрнүүд уhанда абтаа.

Мүнөөдэр тиимэ тайфун Окинава арал дээрэ үзэгдэжэ, нютагай хүн зондо, тэндэхи американска сэрэгүүдэй байрануудта ехэхэн хохидол ушаруулаа.

Тэрэшэлэн Кюсю (Япони) аралай урда хубида мүн лэ ехэ хүсэтэй аадар орожо эхилhэн байна.

Үдэшэлэн полевой стан дээрэ

Бичурын аймагай Культурын байшангай Н. Ткачева, Т. Чубарова, Г. ...зова, Е. Жукова, П. Разуваева гэгшэдhээ бүридүүлэгдэhэн культбригада хуряалгын үедэ полевой станууд дээрэ концертнүүдые харуулжа ... Эдэнэй программада элдэб дуунууд, хатар ба бусад hонирхолтой номернууд ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ждановай нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай ... бригадын полевой стан дээрэ Галина Елизова, Евгения Жукова гэгшэд «... полька» хатаржа байна.

А. Мантаевай фото.

Шатарай XII олимпиада

Шатарай XII олимпиадын зургаадахи турта Советскэ шатаршад Болгариин командатай наадаhан байна. Эдэ хоёр командануудай шатаршад энээнэй урда тээ наадахадаа hайн дүнгүүдые харуулhан байгаа. Тиимэhээ эдэнэрэй уулзалга ехэ hонирхолтойгоор үнгэрөө.

Эгээн түрүүлэн Милев Геллер хоёрой наадаhан парти дүүрээ. Эдэнэр арбан долоодохи ябадалдаа тэнсэhэн байна.

Мастер Цветков гроссмейстер Таймановтай хараар наадахадаа hайн бэлэдхэлтэйгээр эхилээ. Тиин эдэ хоёрой парти хорин долоодохи ябадалдаа мүн лэ тэнсэhэн байна.

Мүн тэрэшэлэн гроссмейстер Бронштейн Коларовтой наадахадаа шэнэ гуримаар добтолжо, байдалаа hайн болгоо. Тиин сагаанаар наадаhан Коларов нэгэ бодоёо алдаха баатай болоходоо, часыгаа байлгажа, илагдаhанаа мэдэрээ.

Дэлхэйн чемпион гроссмейстер Ботвинник Падевскитэй наадахадаа забhарлалгын болотор хүбүүень эдиhэн байгаа. Тиигээшье hаа болгариин шатаршан ехэ удаан бэеэ хамгаалhан байна. Эдэнэр энэ партияа нэгэ үдэрэй туршада наадаад, хойшолуулhан байна. Үглөөдэрынь эдэ хоёр шатаршад наадаяа үргэлжэлүүлхэдээ наян нэгэдэхи ябадалдаа тэнсэбэ.

Иитэжэ эдэ хоёр командануудай уулзалга $2^1/_2:1^1/_2$ тэhэн тоотойгоор СССР-эй шатаршадай илалтаар дүүрээ.

Бельги Венгри хоёрой командануудай хоорондо болоhон мүрысөөн илангаяа hонирхолтойгоор үнгэрөө. Эдэнэрэй уулзалга $3^1/_2:^1/_2$ гэhэн тоотойгоор венгриин шатаршадай илалтаар дүүрээ.

Мүн энэ үдэшэлэн нэгэдэхи, хоёрдохи группануудай хоорондо хахад финальна уулзалга болоhон ба долоодохи тур үнгэргэгдэhэн байха юм.

Зургаадахи турта наадаhан Даниин шатаршад (хоёрдохи группа) Израилиин бэрхэ шатаршадтай наадахадаа $2^1/_2:1^1/_2$ гэhэн тоотойгоор шүүгээ.

(ТАСС).

Хүдөөгэй ажалшадые эд бараагаа саг соонь хангаха

Манай республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин системэдэхи хүдэлмэрилэгшэд партиин XX съездын шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгон хүдөөгэй арад зониие эд бараагаар хангаха тушаа бага бэшэ оролдолго гаргана.

Бурмонкоопсоюзай системэдэхи 15 аймпотребсоюз нүүдэл автолавкануудые эмхидхээ. Автолавкануудые даагшанарай нилээд олонхинь уялгаяа харюусалгатайгаар дүүргэнэ. Гадна, олон тоото сельпонууд нүүдэл худалдаа наймаа эмхидхэжэ, эд бараае морёор зөөдэг болонхой.

Хэжэнгын аймпотребсоюзай автолавкые даагша нүхэр Демин колхозникууд болон механизаторнуудай дунда хүндэтэй болонхой юм. Нүхэр Демин түсэбөө дүүргэлтэ болгон тарянажалай бригадануудта, малай фермэнүүдтэ хараалагдаhан болзортоо ошоно. Нүхэр Деминой даадаг автолавка ээлжээтэ рейсдэ гарахадаа түрүүшээр «Коммунизм» колхозой малшад болон механизаторнуудаар ябаад, удаань Маленковой, Молотовой, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудаар ябана. Автолавка тэндэhээ саашалжа, Хрущевой Энгельсын, Ворошиловай, Ленинэй нэрэмжэтэ, мүн бусадшье колхозуудаар ябадаг юм. Энэ автолавкын колхозуудаар ябахадань ажалшад тэндэhээ элдэб зүйлэй эд бараа, тэрэ тоодо: сахар, конфетэ, консервэ, оёмол хубсаhа гэхэ мэтын эд товарнуудые худалдан абадаг.

Кяхтын аймпотребсоюзай Усть-Кяхтын автолавка мүн лэ hайнаар ажаллана. Нүхэр Поповой даадаг энэ автолавка Маленковой, Калининай, Ульяновай нэрэмжэтэ колхозуудаар ябаха зуураа, 20 гаран фермэ, гүүртэнүүдээр, тракторна 10-аад бригадануудаар ябадаг юм.

Мухаршэбэрэй аймпотребсоюзай правлени Илья Аверьянович Филатовые автолавка даагшаар табиhан юм. Нүхэр Филатов автолавкаяа даажа абаhаар, тэрээнээ таатай зохидоор түхеэрээд, хараалагдаhан тусхай түсэбэй ёhоор малай фермэнүүдээр ябажа эхилhэн ... Энэ автолавка зунай үедэ ... станууд болон тракторна ... нуудаар ябана.

Үбhэ, таряа хуряалгын бол... hан энэ харюусалгатай үедэ ... аймпотребсоюзай автолавкы... ша нүхэр Дашинимаева бус... шээ харуулмаар ажаллана. Дашинимаевагай даадаг ав... «Сталинай зам», «Красный ... зан», тэрэшэлэн Карл Маркс... лотовой, Ленинэй нэрэмжэтэ ... зуудаар ябажа ерэhэнэйнгэ... лээр, дахин бараа абаад, ... одон», «Пламя», «Гигант», М... вой нэрэмжэтэ колхозуудаар ... Энэ автолавкынхид эд бараа... эрьесын түсэбые hара бүри 1... процент дүүргэхэ зуураа, 60-а... ган тухэригэй эд бараа найм...

Хүдөө нютагуудта нүүдэл... даа наймаа эмхидхэлгэдэ ... тэды амжалта туйлагдабаш... хэрэгтэ үшөөл ехэхэн дутаг... бии байна. Юуб гэхэдэ, се... түрүүлэгшэнэр аймпотреб... нүүдэл автолавкада найда... өөhэдынгөө хүсөөр жэжэ нүү... рёгуудые эмхидхэхээ болиш...

Хориин сельпогой түрү... нүхэр Курбатов хуряалгын ... риин эхилhэн сагhаа хойшо ... вой нэрэмжэтэ колхозой б... нуудта нүүдэл нэгэшье ларёк ... гээгүй. Эдэ бригадануудай ... газарай уhа намагаар элбэг ... энээ руу автолавка ерэхэ арга... нэ. Тиимэhээ колхознигууд ... 12—15 километртэ ябажа, ... дабhа, зуруул худалдан аба... тай болоно.

Хуряалга дээрэ ажаллагша... бараагаар хангаха асуудалд... ска сельпогойхид мүн лэ хай... рэгээр хандана. Эдэнэр хур... эхилhэнhээ хойшо нүүдэл ... ларёк бригадануудта эльгээ...

Республикын эд хэрэгл... кооперациинхид автолавкые ... нүхэд Демин, Попов, Даш... ва гэгшэдэй ажалай дүй дур... жэшээ абажа, ажалаа шэнэд... биха уялгатай.

Д. Колм...

ЮГОСЛАВИДА

Югослави. Советскэ Союзай училищинуудта, ажалай резервын hургуулинуудта хүмүүжүүлэгдэгшэдэй техническэ зохёолой выставкэ Белградта, «Баруун Брачар» гэжэ Культурын байшанда нээгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэ харуулагдана.

Юго-фотын фото.

Югославиин Федеративна Арадай Республика. hаяхан Сербиин «Проклетие» гэжэ хадануудта югославска альпинистнүүд заншалта hайндэртөө сугларба. Тэрэндэ 4 мянга шахуу спортсменүүд хабадалсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Альпинистнүүдэй hайндэрлэлгэ. Нютагай hүүрин зоной түлөөлэгшэд арадай танец наадажа байна.

Юго-фотын фото.

Оролдосотой хүдэлмэрилэгшэ

— Сайн байна, Екатерина Сидоровна, — гэhэн үгэнүүдээр Ториин аймагай центрынхид почтальон Е. С. Осинкинае амаршалдаг юм. Эндэхи гэр бүхэндэ почтальон Осинкина өөрын хүн шэнгеэр угтагдана.

Екатерина Сидоровна ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, улад зонойнгоо дунда хүндэтэй хүн болонхой. Почтальон газетэ, бэшэг бүхэниие эзэдтэнь саг соонь хүргэхэ гэжэ оролдоно. Нүхэр Осинкина газетэ, бэшэгүүдые зүбөөр илгажа, сүүмхэдээ хэхэдээ тэрээндээ ехэ анхаралтайгаар хандадаг. Юуб гэхэдэ, бэшэгүүдээ зүбөөр илгажа хээ хадаа эзэдтэнь саг соонь хүргэхэ байна.

Почтальон Осинкина пенси абадаг үндэр наhатайшуулда, мүн бусадшье хүнүүдтэ ерэhэн мүнгыень гэртэнь абаашажа үгэнэ. Мү... дэр наhатайшуул пенси гэрт... даг болоhондоо почтальондо ех... хүргэдэг юм.

Гадна, энэ почтальон ажа... дунда газетэ тараалгада эдэ... гээр хандана.

— Нёдондо жэлэй hүүл ба... хэhэг «Торейский колхозник» ... манай отделенеэр ажалшад... жуулагдан үгтэдэг hэн. Мүн... тэ захигшадай тоо хоёр дахи... олон болобо. Хойто жэлдэ ... хэн газетэ абадаг болохо,—гэ... тальон Осинкина хөөрэнэ.

Оролдосото ажалайнгаа ... почтальон Осинкина ажа... олон магтаалда, баясхалан... тэhэн байна.

С. Табда...

Редактор Д. Л. ЛОБСА...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00862. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак № 5092